

FJÁRMÁLA- OG
EFNAHAGSRÁÐUNEYTIÐ

Staða og horfur í efnahagsmálum

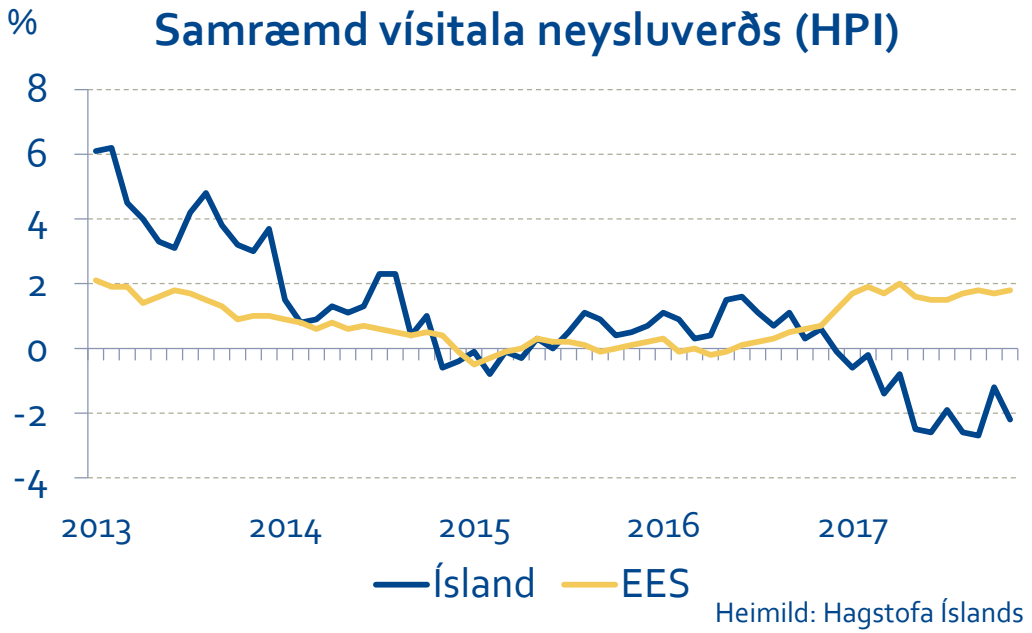
Desember 2017

Samantekt

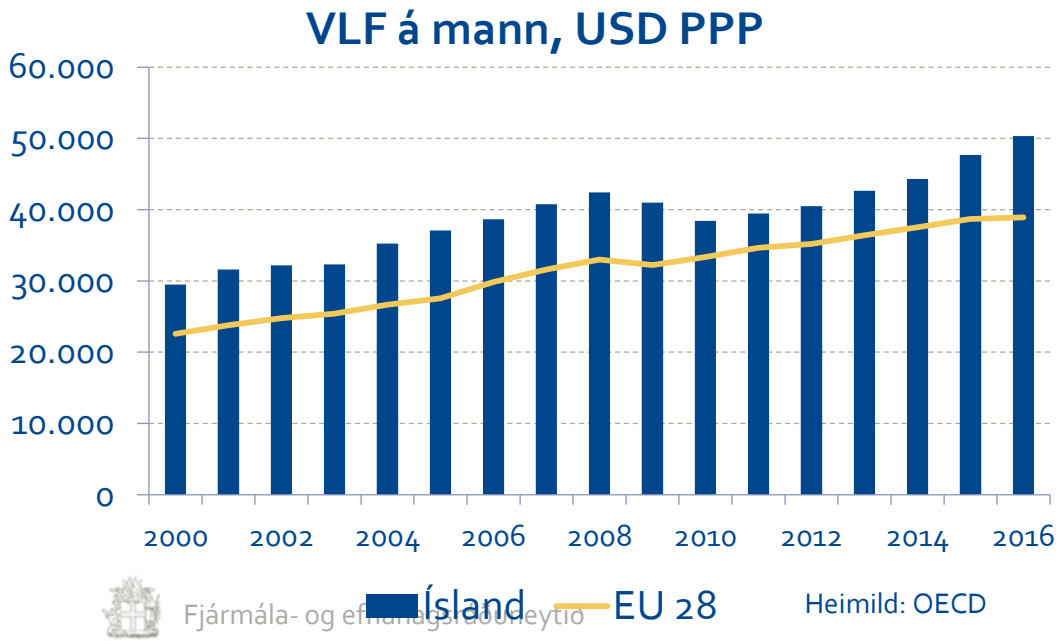
- Hægir á hagvexti (hagvöxtur 7,4% árið 2016)
- Viðskiptakjör og ferðaþjónusta með stærstu framlögin
- Traust innri og ytri staða þjóðarbúsins
- Verðbólga undir 2½% markmiðinu í tæp 4 ár – verðbólguvæntingar einnig við markmið
- Ábyrg stefna í ríkisfjármálum
- Hröð lækkun skuldahlutfalls, bæði í einkageiranum og hjá hinu opinbera
- Hækkun lánshæfismats ríkissjóðs
- Vel fjármagnað bankakerfi – eiginfjárhlutfall yfir 25%
- Afnám hafta
- Áframhaldandi hagstæðar efnahagshorfur

Kröftugur vöxtur

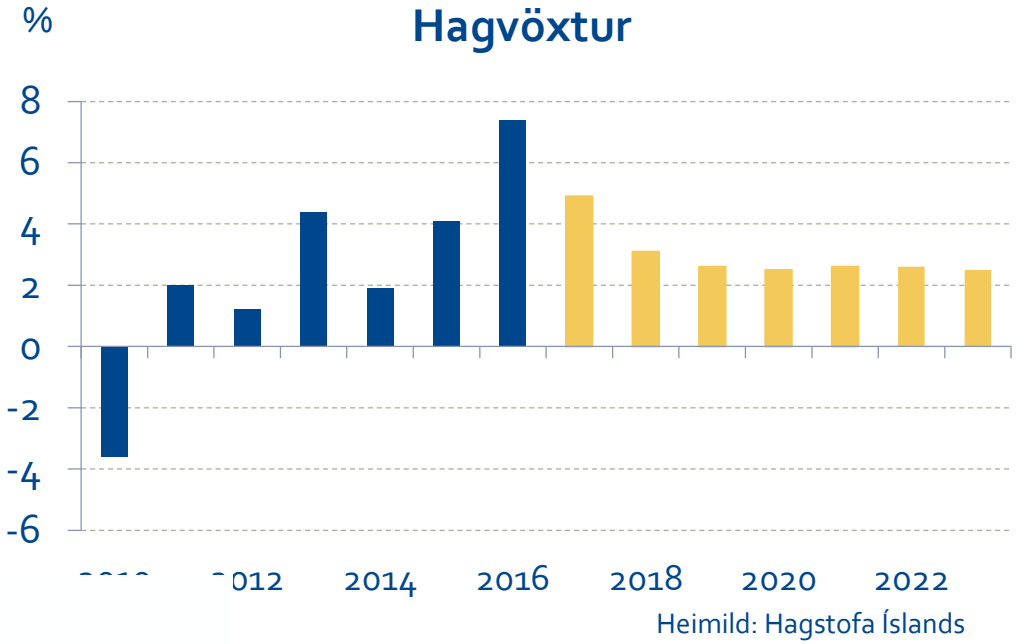
- Hagvöxtur 2016, 7,4%
- Atvinnuleysi í október 2017, 3,6%
- Verðbólga
  - Vísitala neysluverðs, desember 2017, 1,9%
  - Samræmd vísitala neysluv., nóvember 2017, -2,2%
- Jákvæður viðskiptajöfnuður
- 1,8 milljón erlendir ferðamenn til Íslands árið 2016

Heimild: Hagstofa Íslands

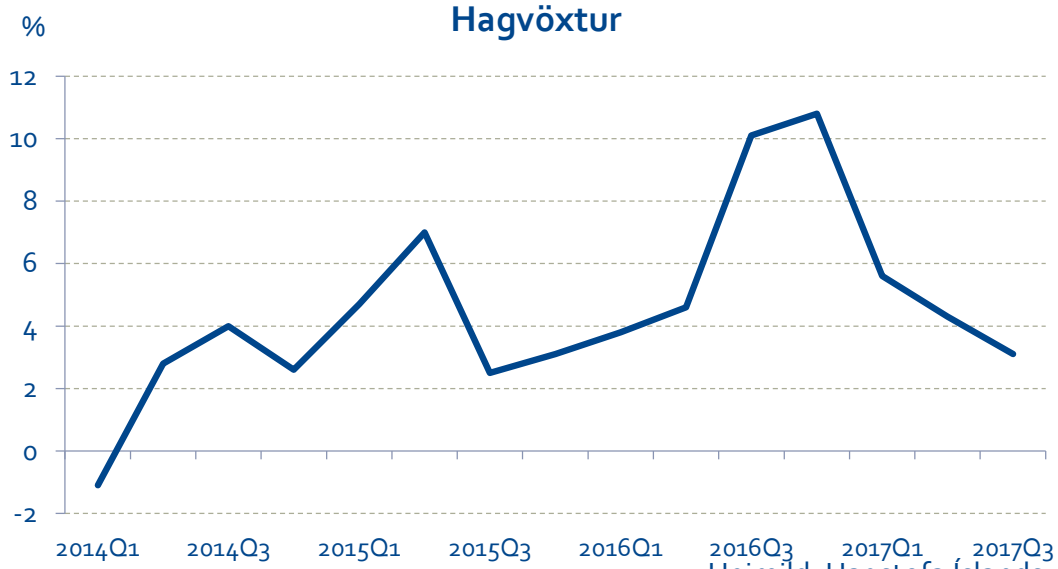

Heimild: OECD

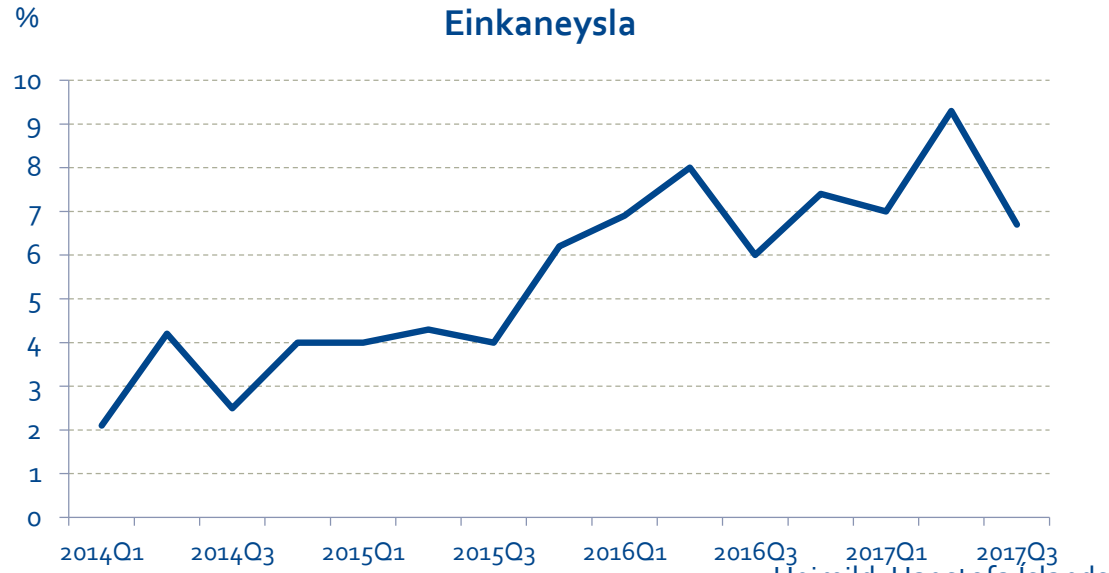

Heimild: Hagstofa Íslands

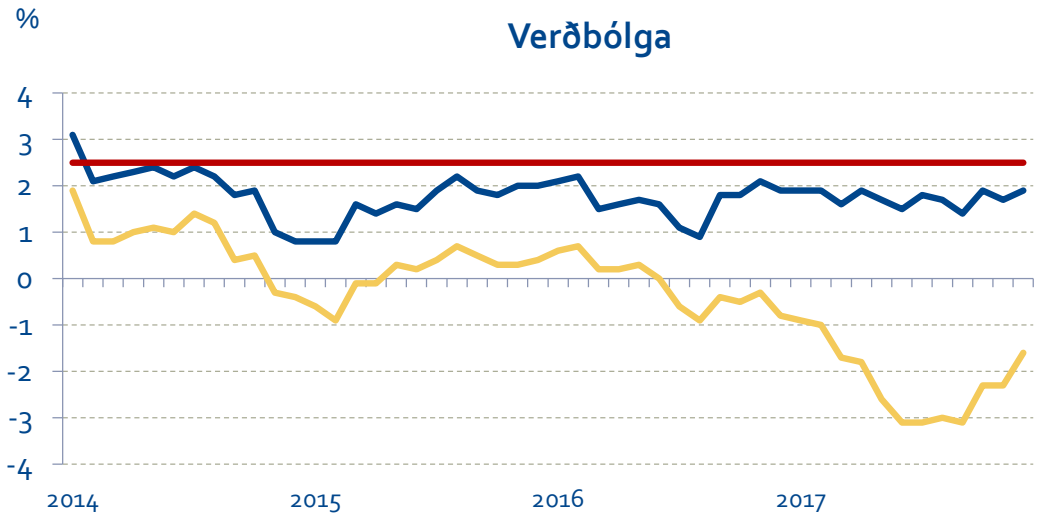
Þróun helstu hagstæða, ársbreyting

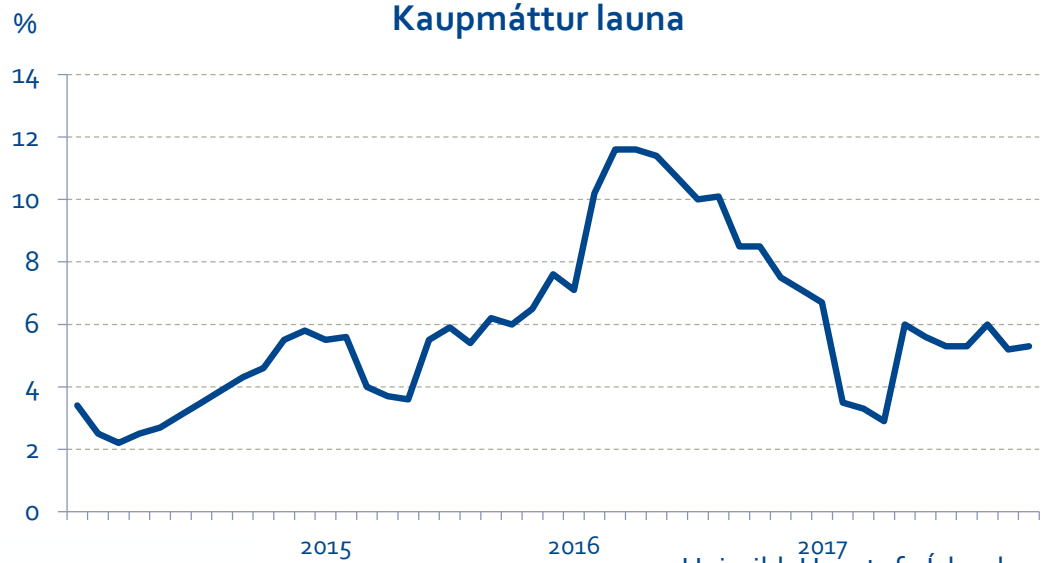
Heimild: Hagstofa Íslands

Heimild: Hagstofa Íslands

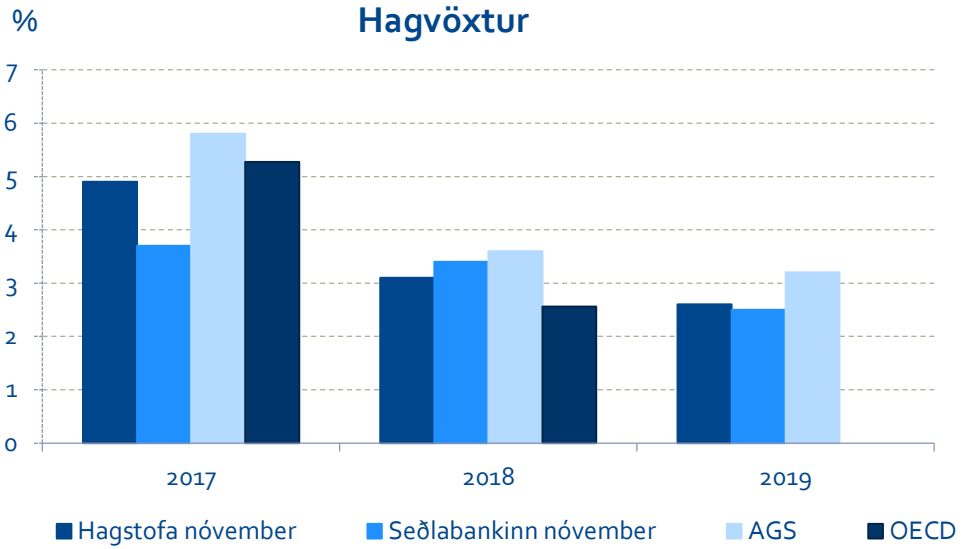
Heimild: Hagstofa Íslands

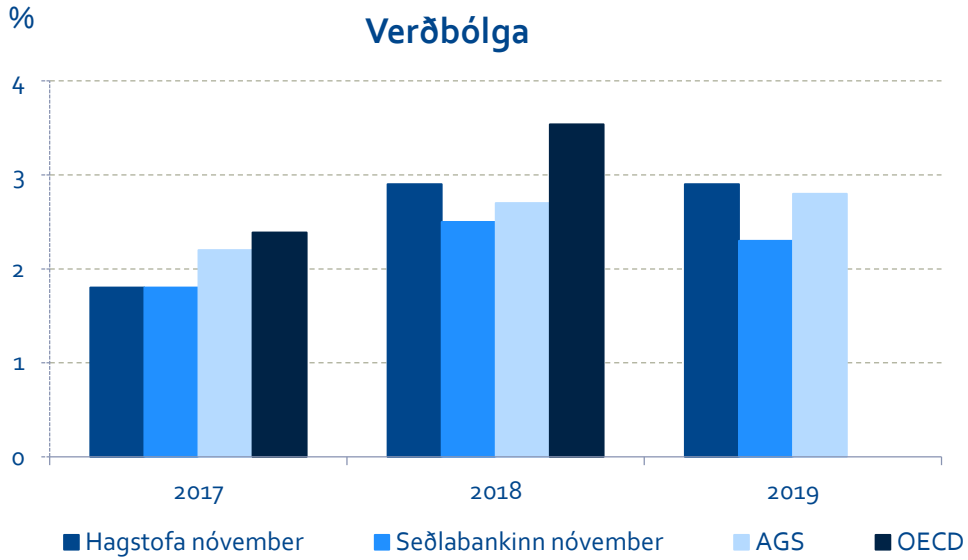
Heimild: Hagstofa Íslands

Spár

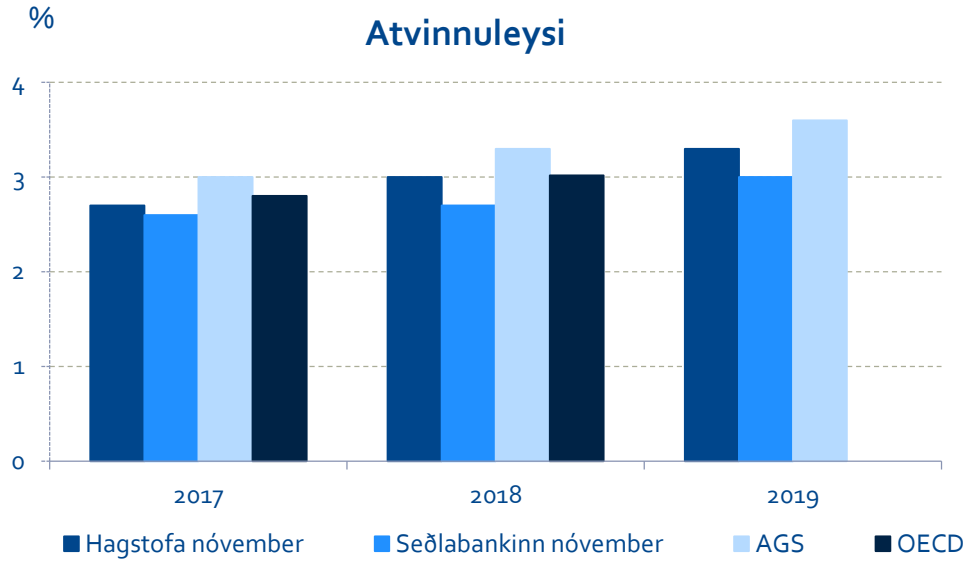
- Hagstofa Íslands spáir 4,9% hagvexti í ár sem er 1,1 prósentustigi minni vöxtur en fyrri spá.
- Seðlabanki Íslands hefur einnig lækkað hagvaxtarspá sína fyrir 2017 úr 5,2% í 3,7%
- Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn (AGS) og OECD sendu í júní frá sér nýjar spár um íslenska hagkerfið
- Spárnar gera flestar ráð fyrir því að verðbólga fari yfir markmið Seðlabankans (2,5%) á næsta ári

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabankinn, AGS, OECD

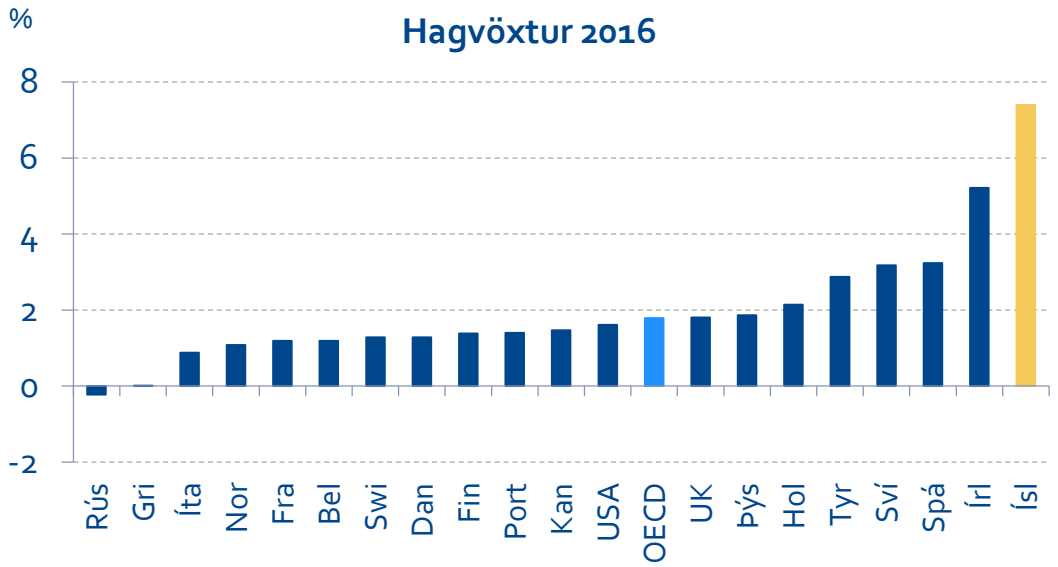
Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabankinn, AGS, OECD

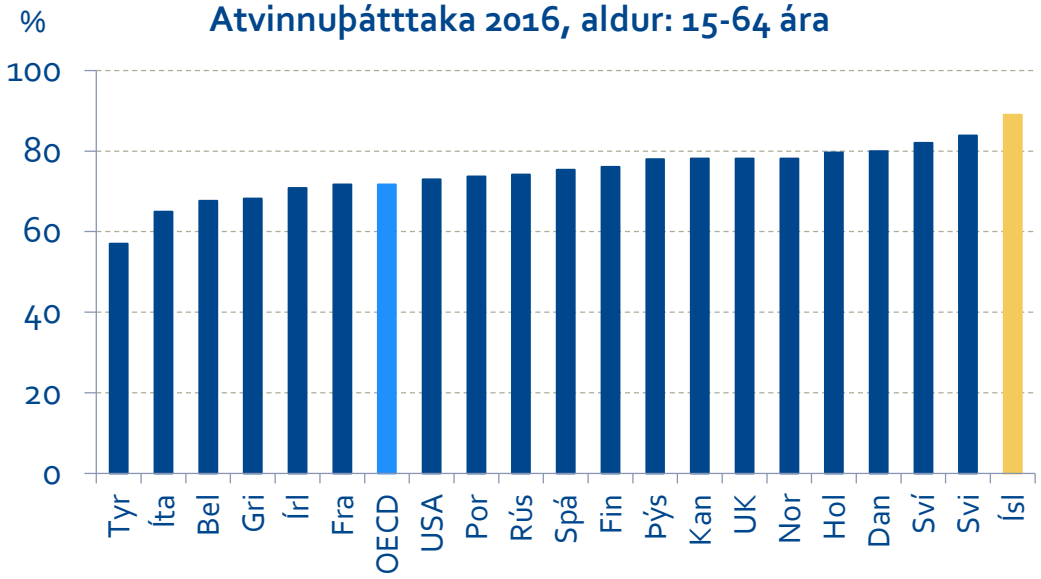
Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabankinn, AGS, OECD

Alþjóðlegur samanburður

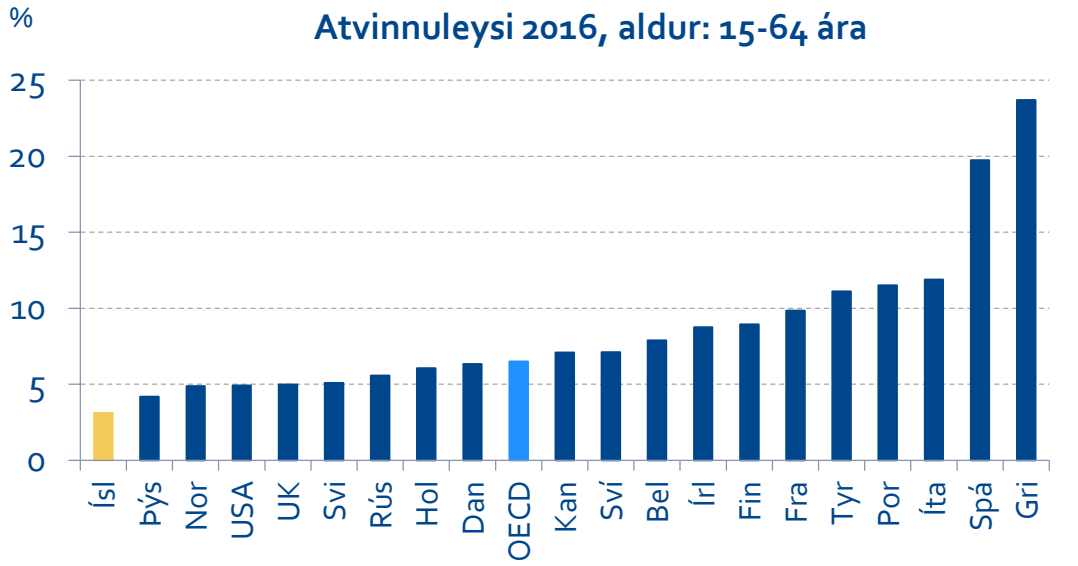
- Mesti hagvöxtur árið 2016 á meðal ríkja OECD var á Íslandi
- Atvinnuþátttaka er hér mest meðal ríkja OECD, bæði meðal karla og kvenna
- Atvinnuleysi á Íslandi var 3% á árinu 2016

Heimild: OECD

Heimild: OECD

Heimild: OECD

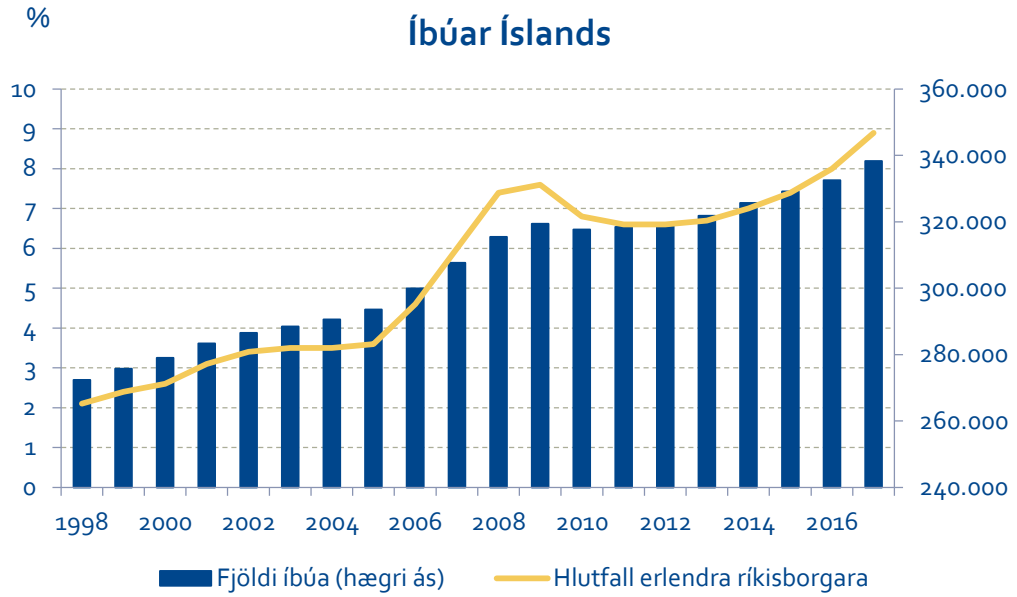
Helstu þjóðhagsstærðir - Þjóðhagsspá Hagstofunnar

Magnbreyting frá fyrra ári

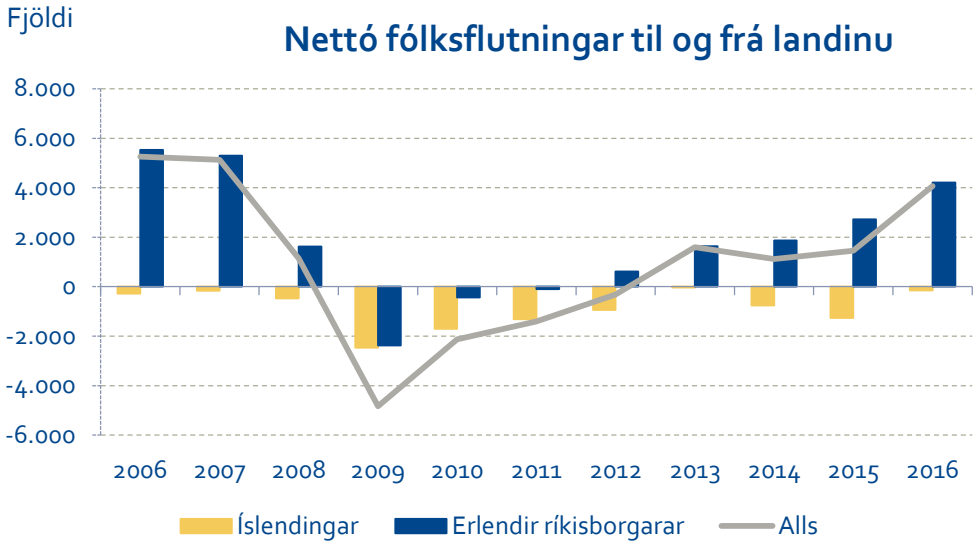
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Einkaneysla	7,8	5,3	3,6	3,1	2,9	2,6	2,5
Samneysla	2,2	1,3	1,3	1,7	1,8	1,8	1,8
Fjármunamyndun	8,8	3,1	2,9	2,1	3,6	3,8	3,9
Atvinnuvegir	5,6	-0,9	-0,7	0,1	3	3,6	4,2
Íbúðarhúsnæði	26	19	13,2	7,4	5,1	4,7	3,9
Starfsemi hins opinbera	9,9	6,4	6,6	3,9	3,7	3,4	2,3
Þjóðarútgjöld	6,9	3,9	3	2,6	2,8	2,7	2,6
Útflutningur alls	7,7	4,3	3,3	3,1	2,6	2,5	2,5
Innflutningur alls	12,5	6,2	4,2	3,4	3	2,7	2,8
Verg landsframleiðsla	4,9	3,1	2,6	2,5	2,6	2,6	2,5

Íbúar

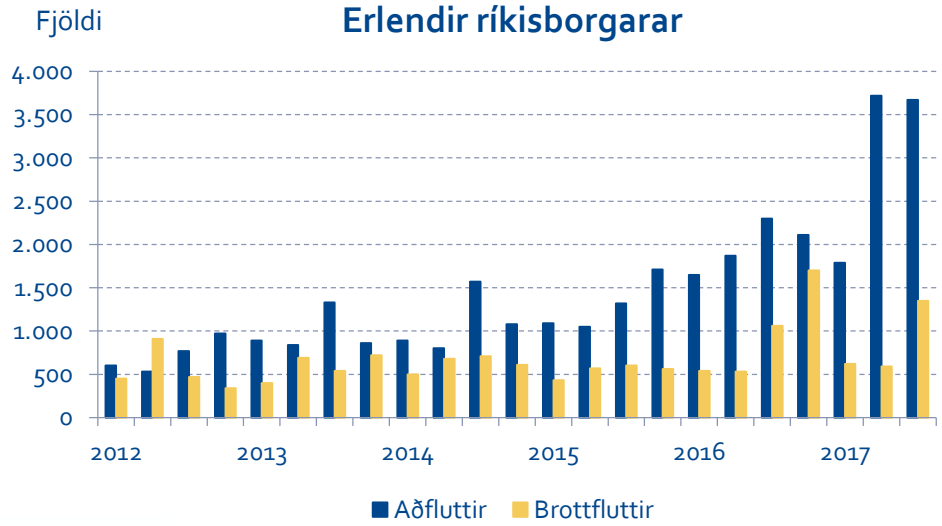
- Fjöldi íbúa 1. janúar 2017: 338.349
- Lífslíkur (2016): Karlar: 80,7, konur: 83,7
- Erlendir ríkisborgarar (2017): 30.275, þar af 13.795 frá Póllandi
- Á þriðja ársfjórðungi 2017 fluttu 3.670 erlendir ríkisborgarar til landsins en 1.350 frá því

Heimild: Hagstofa Íslands

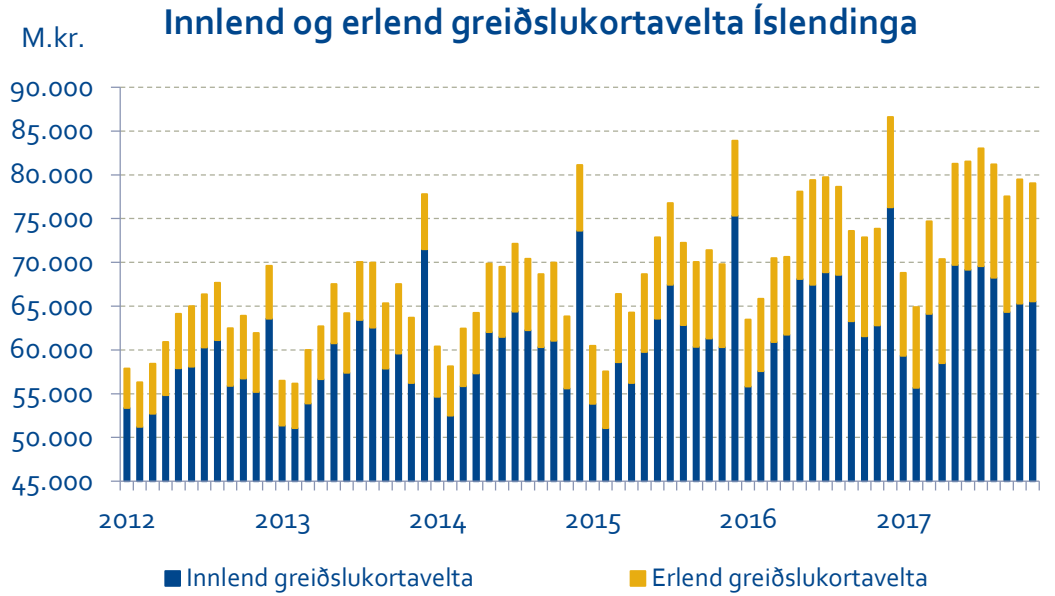
Heimild: Hagstofa Íslands

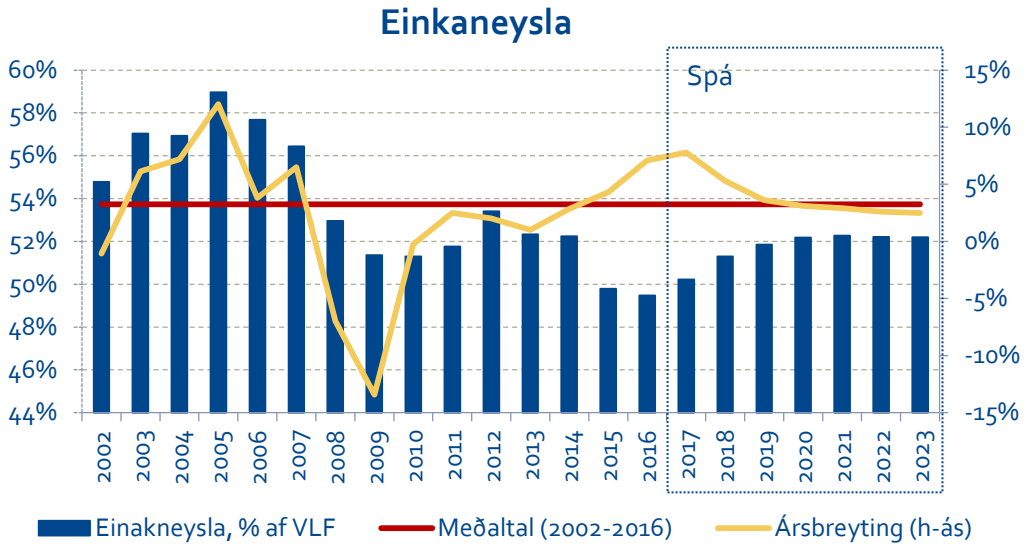
Heimild: Hagstofa Íslands

Einkaneysla

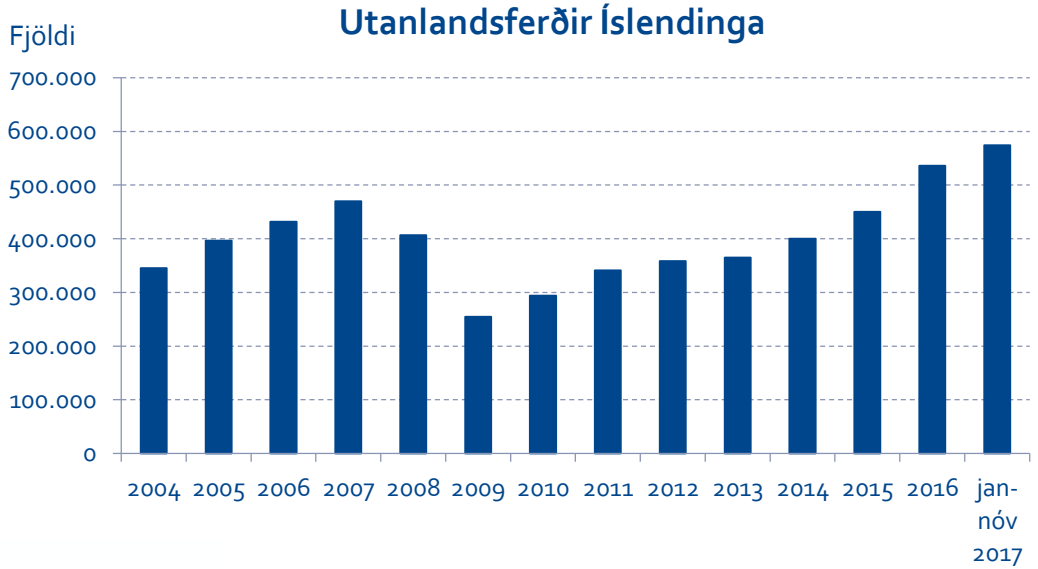
- Mikill vöxtur einkaneyslu frá árinu 2013
- Einkaneysla sem hlutfall af VLF er enn undir langtíma meðaltali
- Brottfarir Íslendinga frá Keflavíkurflugvelli hafa aukist, sérstaklega frá 2015
- Aukinn vöxtur í greiðslukortaveltu Íslendinga

Heimild: Seðlabanki Íslands

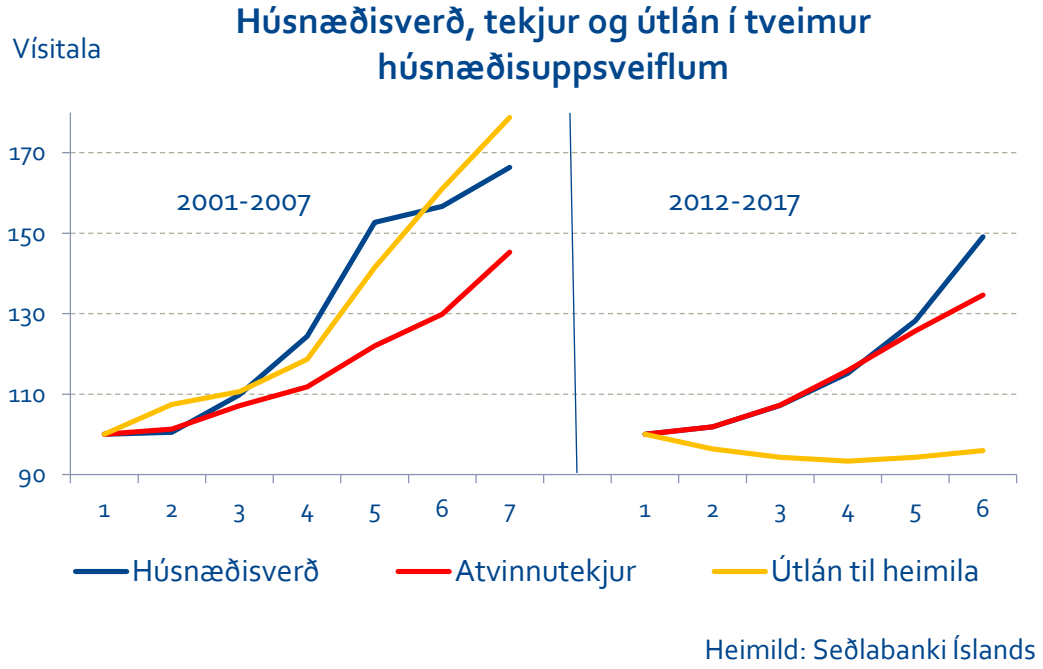
Heimild: Hagstofa Íslands

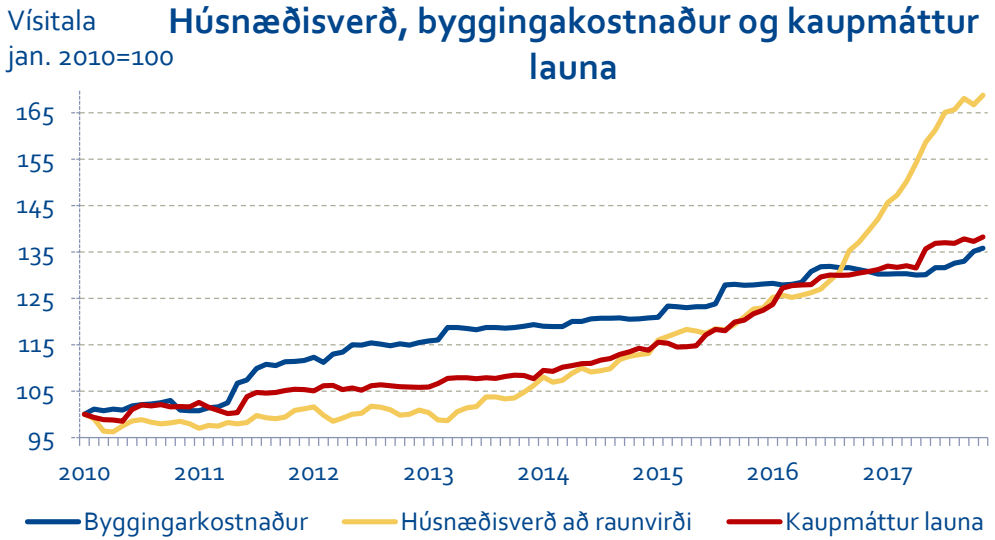
Heimild: Ferðamálastofa

Húsnæðismarkaður

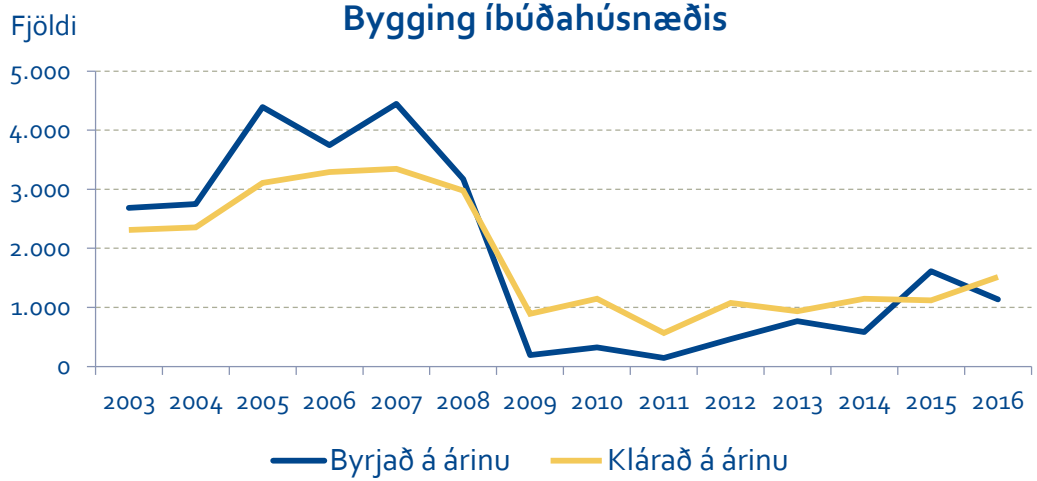
- Velta á fasteignamarkaði hefur aukist og húsnæðisverð hefur hækkað umfram almennt verðlag
- Verð hefur hækkað verulega en tekið er að hægja á hækkun þess
- Nýbyggingar íbúðahúsnæðis hafa ekki getað annað eftirspurn vegna íbúafjölgunar og aukningar ferðaþjónustu
- Verð er nú hátt í sögulegu samhengi og virðist hafa hækkað umfram launavöxt á undanförnum mánuðum

Heimild: Seðlabanki Íslands

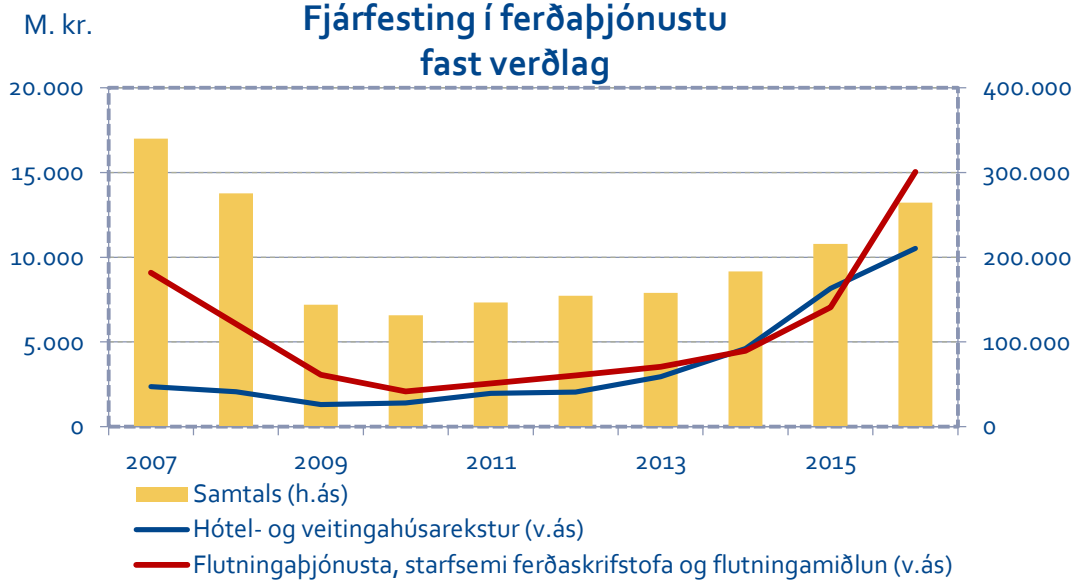
Heimild: Hagstofa Íslands

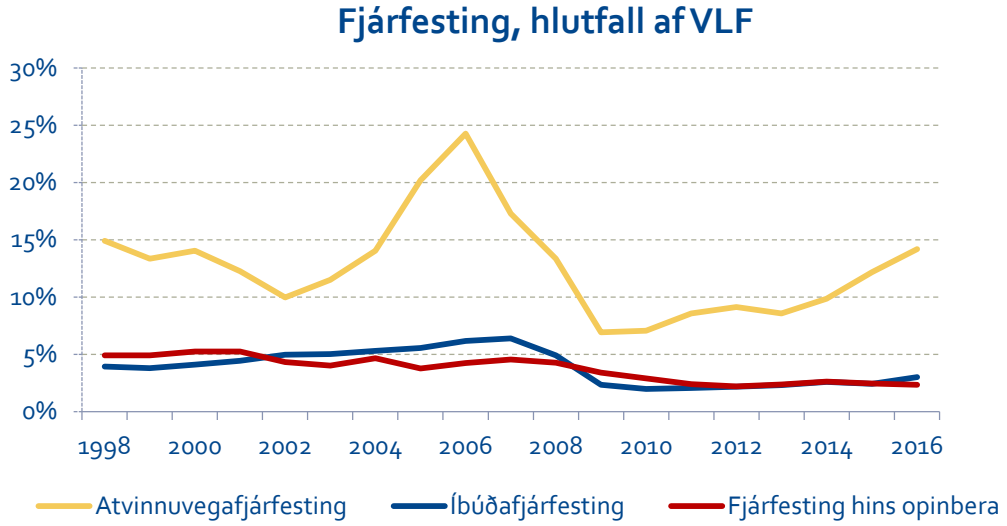
Heimild: Seðlabanki Íslands

Fjárfesting

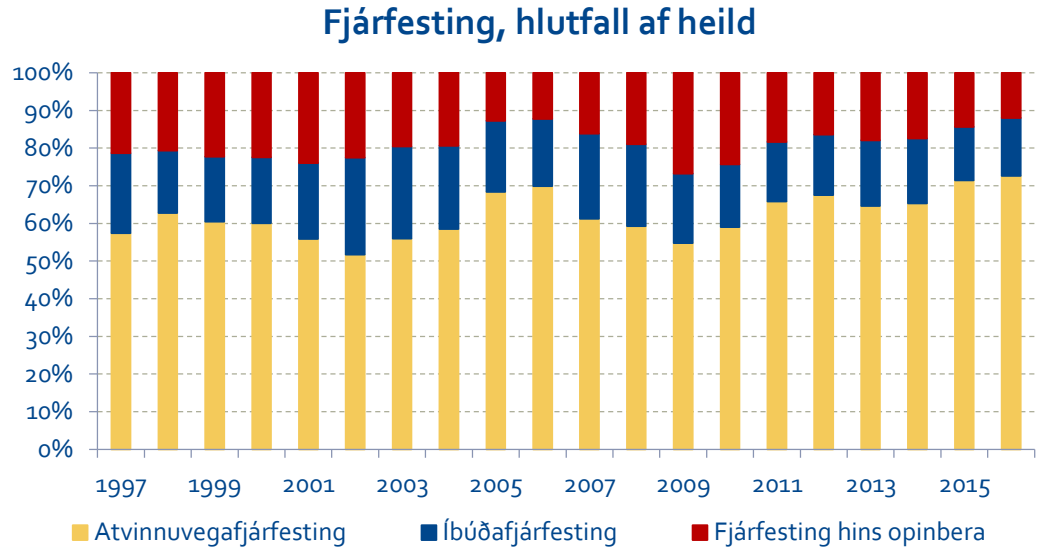
- Atvinnuvegafjárfesting hefur hækkað sem hlutfall af VLF á síðustu tveimur árum
- Útlán til ferðaþjónustufyrirtækja hafa aukist verulega á undanförnum misserum í samræmi við aukna fjárfestingu í greininni
- Í lok ársins 2016 námu útlán til ferðaþjónustufyrirtækja 8,5% af lánum til einkageirans

Heimild: Seðlabanki Íslands

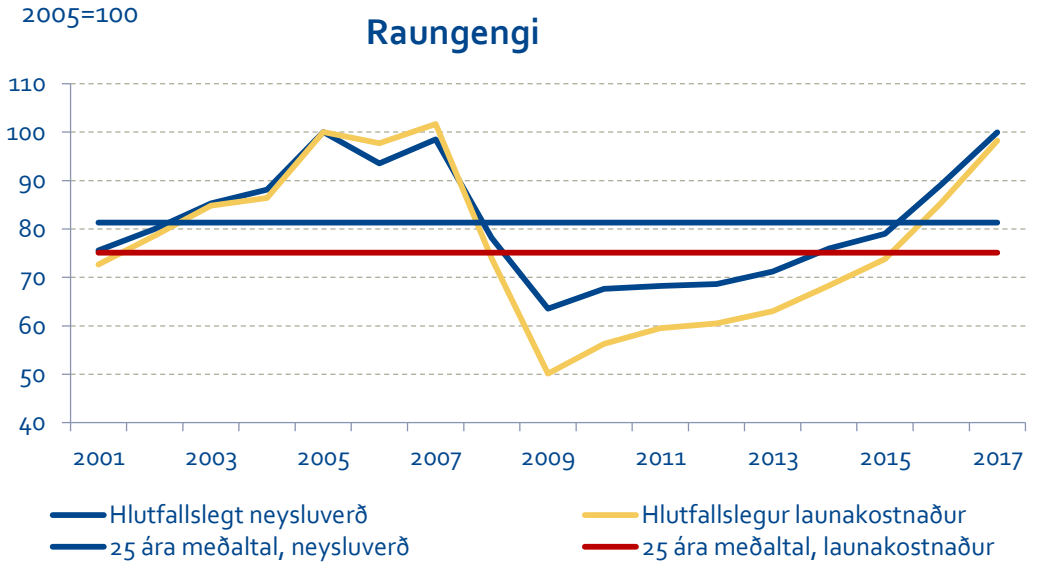
Heimild: Hagstofa Íslands

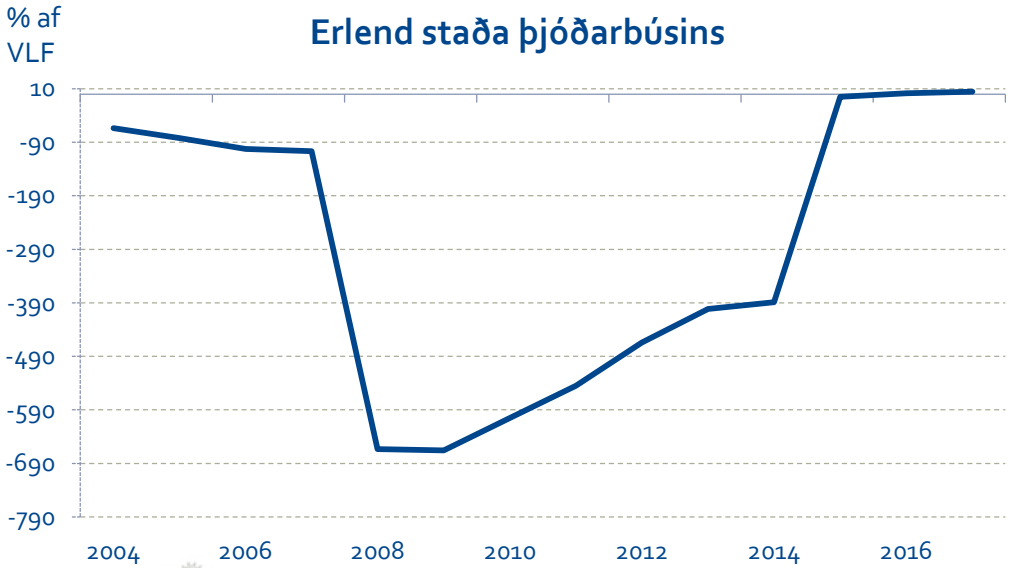
Heimild: Hagstofa Íslands

Ytri staða þjóðarbúsins

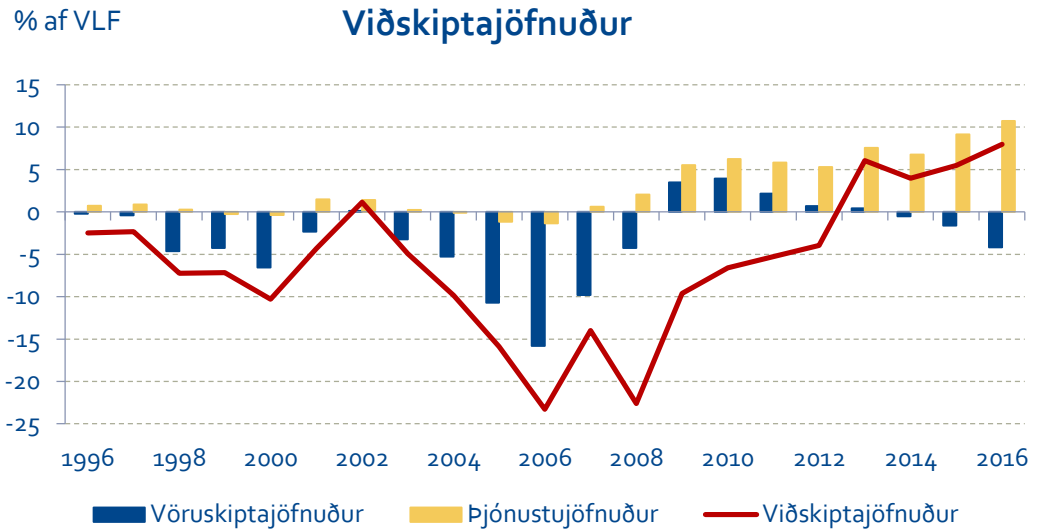
- Raungengi miðað við hlutfallslegt neysluverð hefur hækkað verulega frá haustinu 2009. Raungengi miðað við hlutfallslegt verðlag lækkaði milli fjórðunga á þriðja ársfjórðungi.
- Hækkun raungengis má rekja að mestu leyti til hækkunar á nafngengi krónunnar
- Hrein erlend staða þjóðarbúsins hefur batnað verulega og var í fyrsta skipti jákvæð í lok ársins 2016

Heimild: Seðlabanki Íslands, PM 2017/4

Heimild: Seðlabanki Íslands

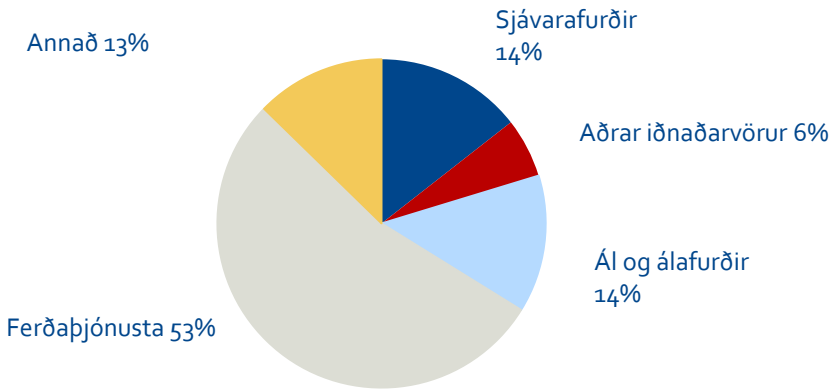

Heimild: Seðlabanki Íslands

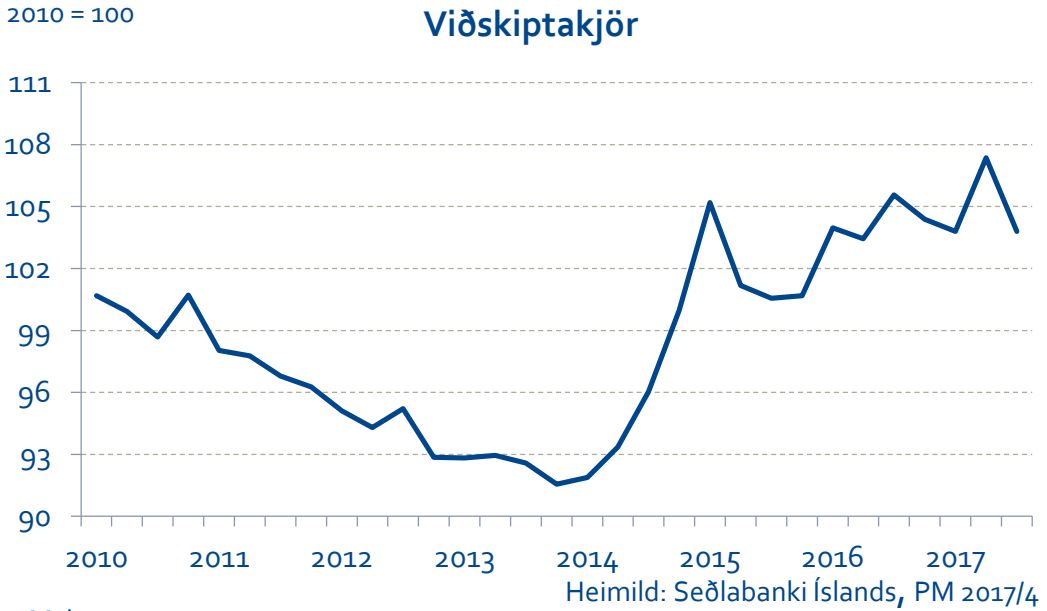
Utanríkisviðskipti og viðskiptakjör

- Viðskiptakjör hafa batnað verulega og útflutningur vaxið hratt frá árinu 2013
- Hækkun gengis krónunnar stafar að miklu leyti af hröðum vexti ferðaþjónustu, betri viðskiptakjörum og bættri ytri stöðu þjóðarbúsins
- Útflutningur vöru og þjónustu hækkaði um 11% árið 2016
- Afgangur á vöru- og þjónustujöfnuði árið 2016 var 158,8 ma. kr.

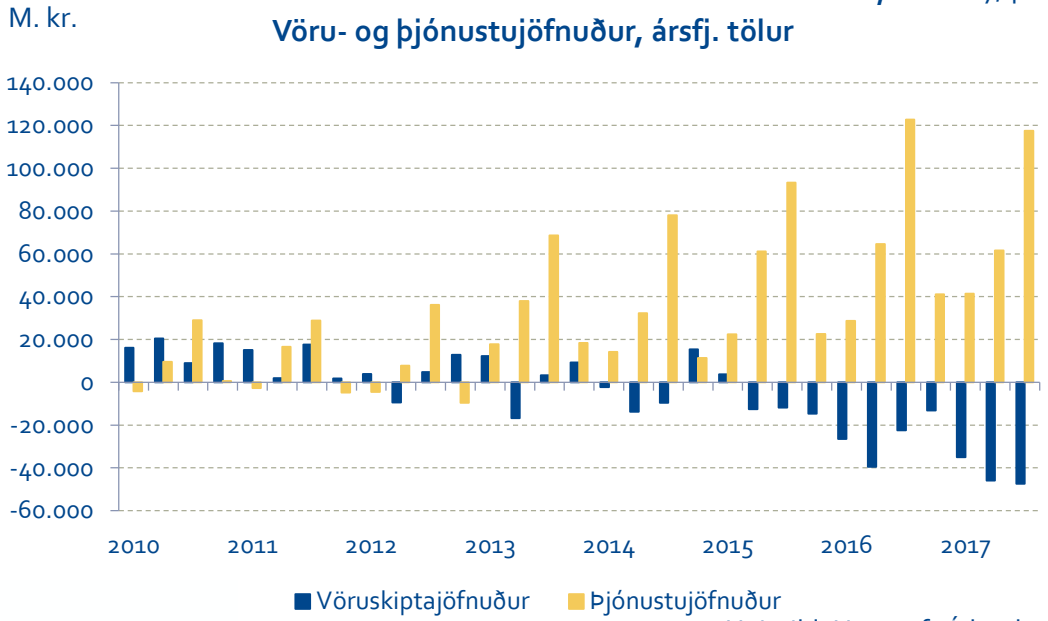
Heildarútflutningur vöru og þjónustu 2017, 3. ársfj.

Heimild: Hagstofa Íslands

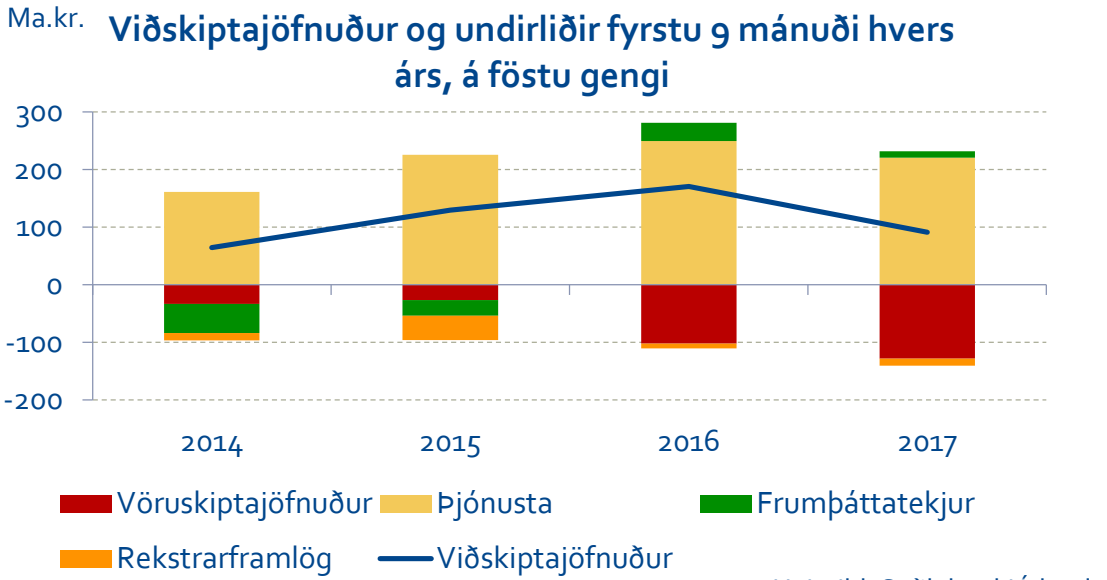
Heimild: Seðlabanki Íslands, PM 2017/4

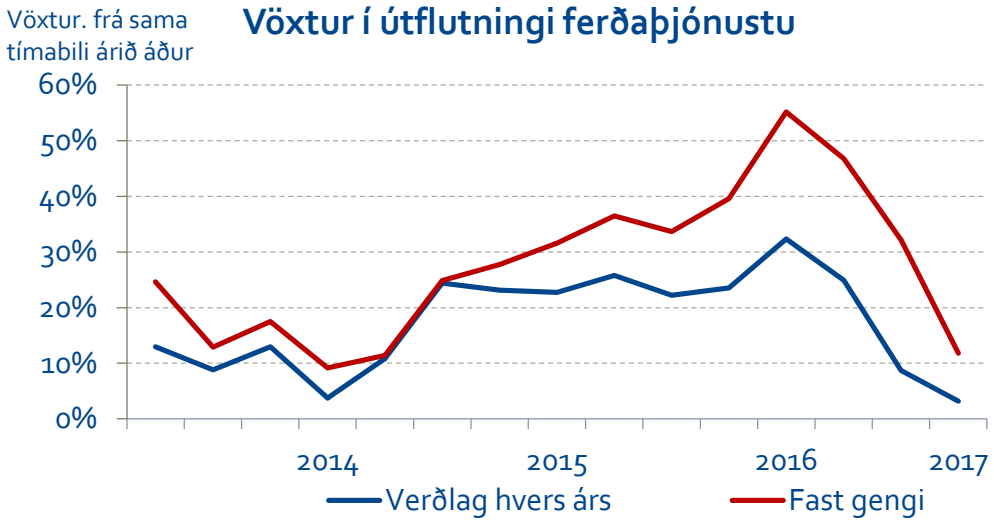
Heimild: Hagstofa Íslands

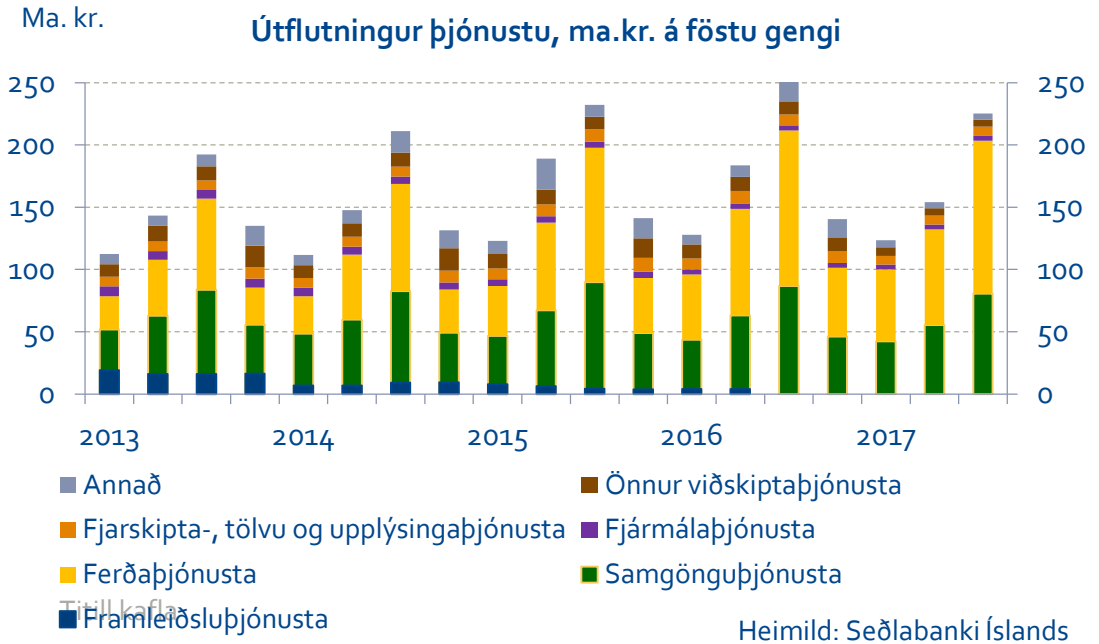
Utanríkisviðskipti

- Tekjur af erlendum ferðamönnum hérlendis og erlendis námu 190 ma.kr. á þriðja ársfjórðungi 2017 og jókst um 3,2% frá sama tímabili árið áður, sem er minnsti vöxtur frá því að uppsveifla ferðaþjónustunnar hófst.
- Þjónustujöfnuðurinn viðheldur viðskiptaafgangi
- Hlutur ferða- og samgönguþjónustu í þjónustuútflutningi nam 90% á þriðja ársfjórðungi 2017, þar af var hlutur ferðaþjónustu 54%.

Heimild: Seðlabanki Íslands

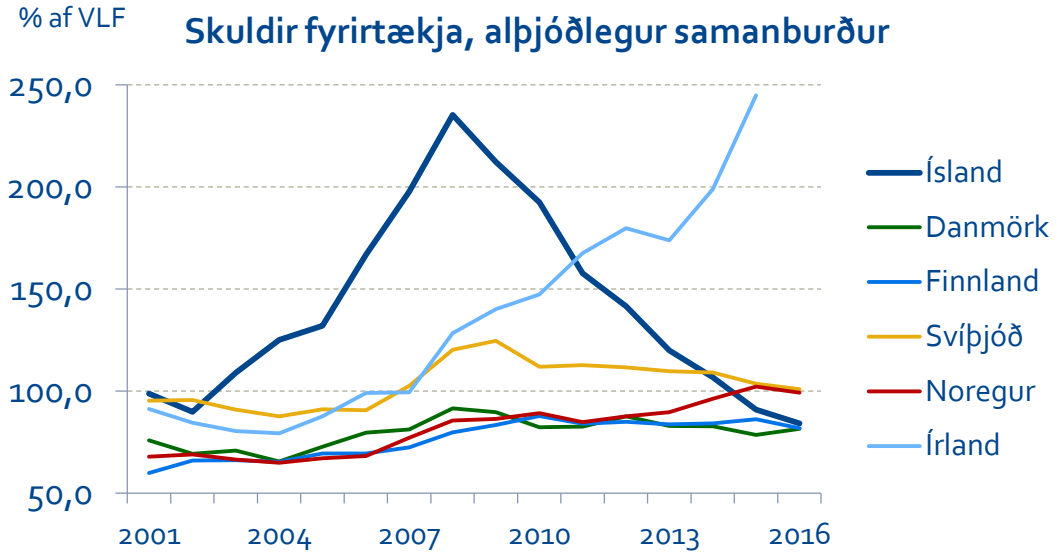

Heimild: Seðlabanki Íslands

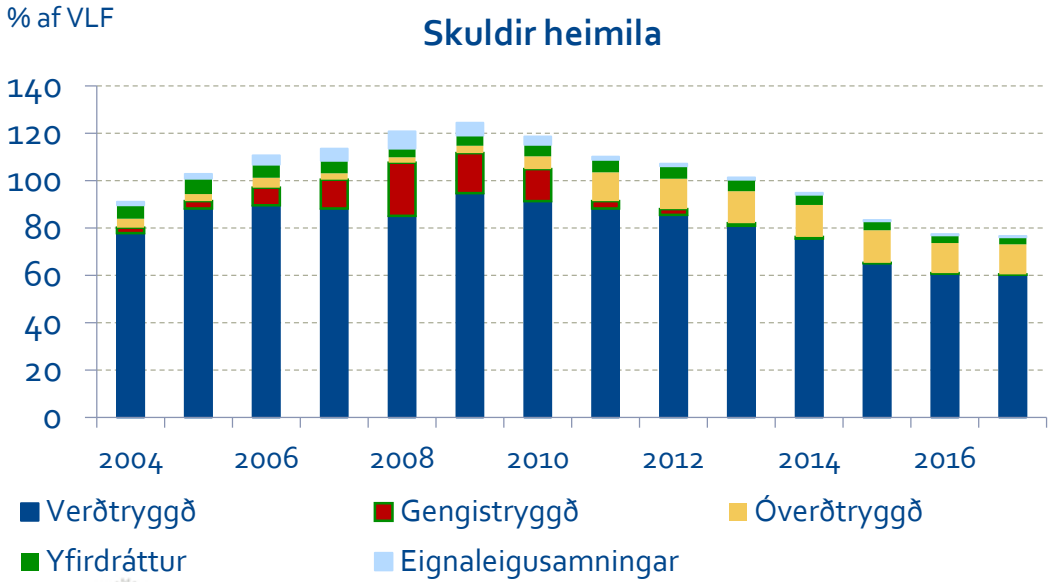
Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands

Skuldastaða heimila og fyrirtækja

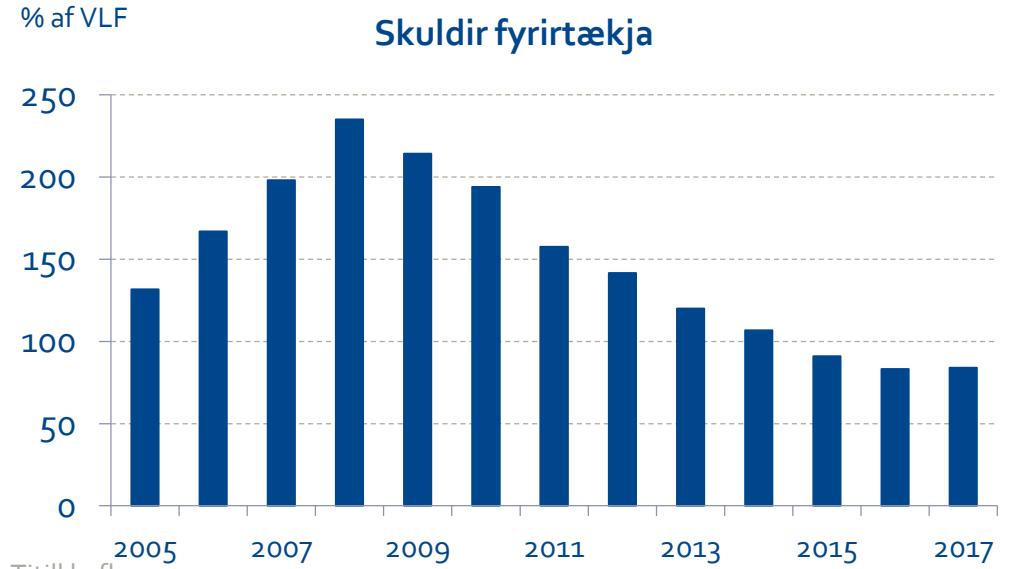
- Heildarskuldir heimilanna halda áfram að lækka
- Skuldir heimila hafa ekki vaxið í samræmi við hækkun fasteignaverðs
- Skuldir heimila lækkuðu um 33 ma.kr. árið 2016 í tengslum við skuldalækkunarúrræði ríkisstjórnarinnar
- Útlán til fyrirtækja í ferðaþjónustu eru um 17% af heildarútlánum stóru viðskiptabankanna til atvinnufyrirtækja

Heimild: Seðlabanki Íslands

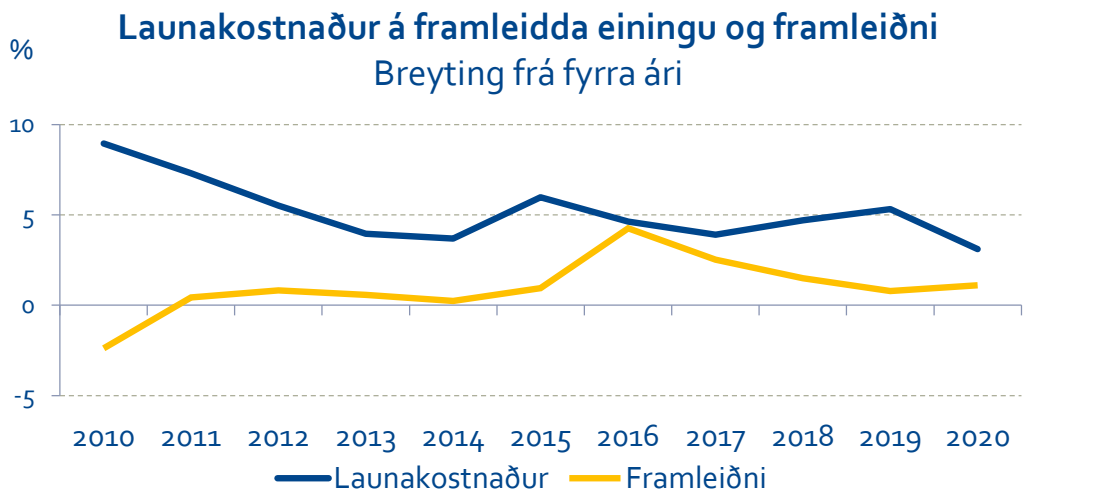

Heimild: Seðlabanki Íslands

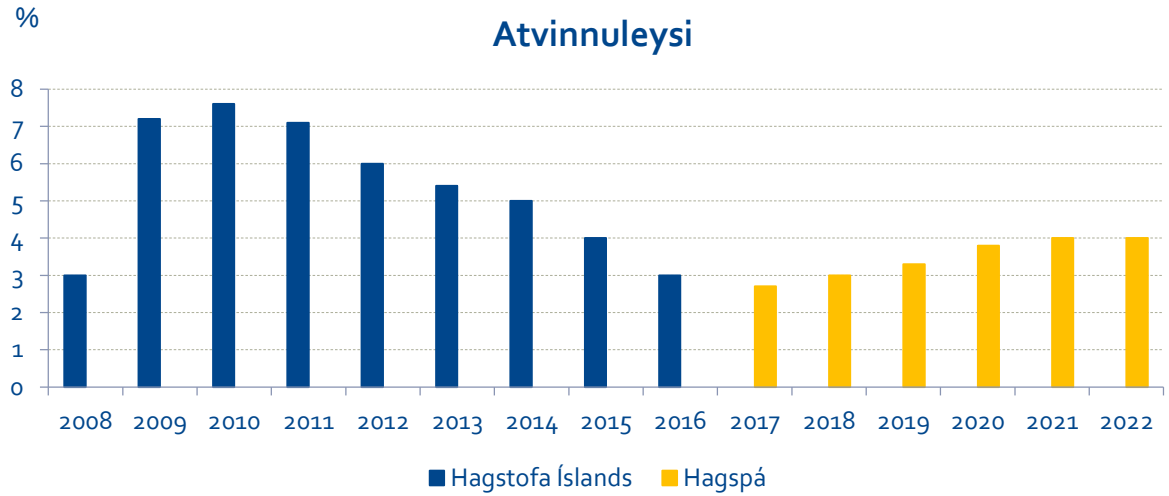

Heimild: Seðlabanki Íslands

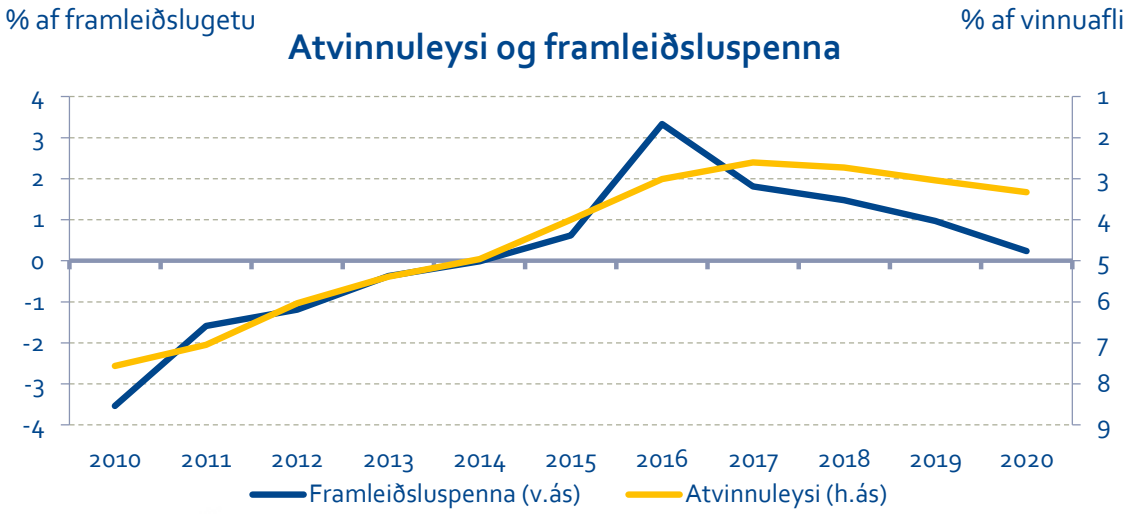
Vinnumarkaður

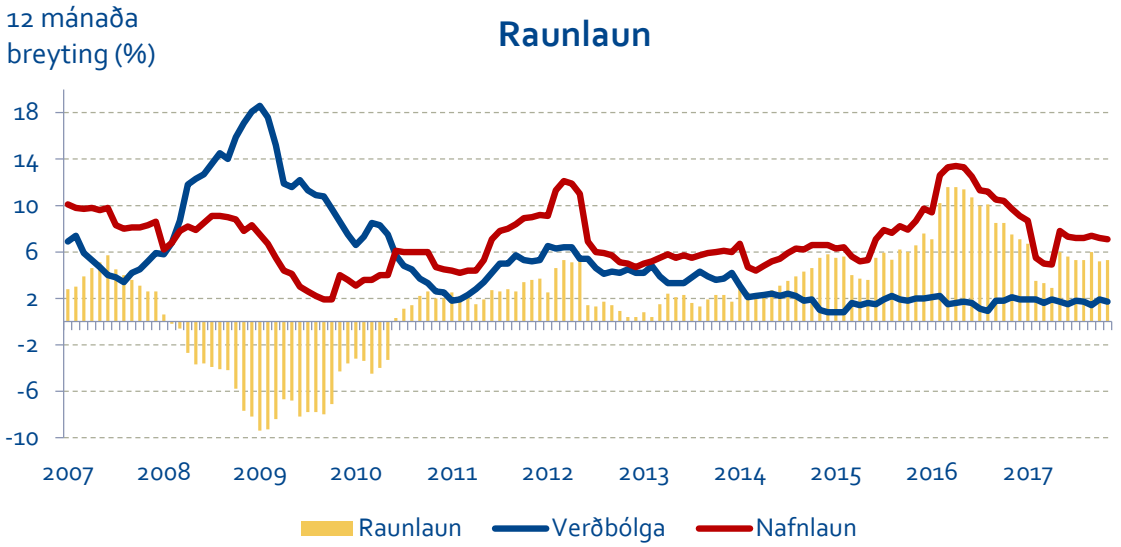
Heimild: Seðlabanki Íslands, PM 2017/4

Heimild: Hagstofa Íslands

Heimild: Seðlabanki Íslands, PM 2017/4

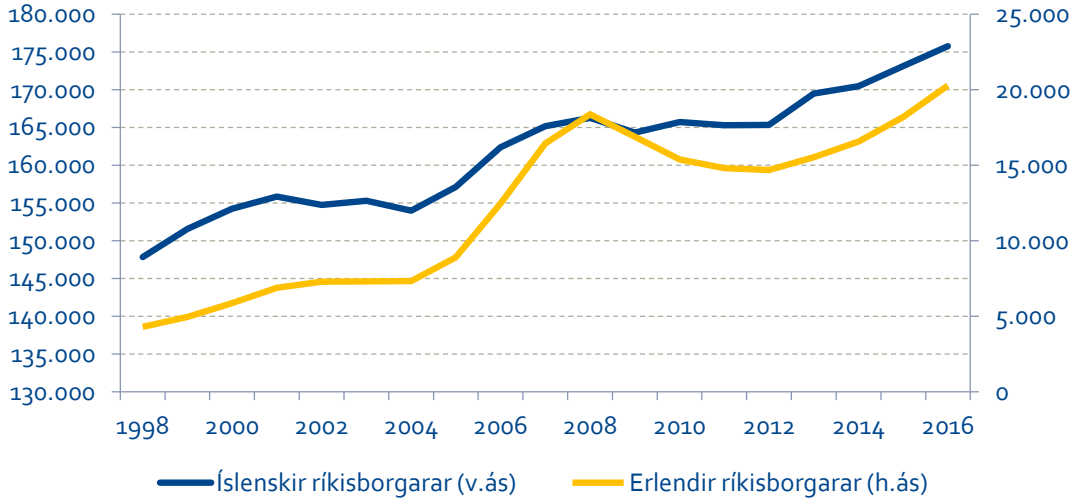

Heimild: Hagstofa Íslands

Vinnumarkaður

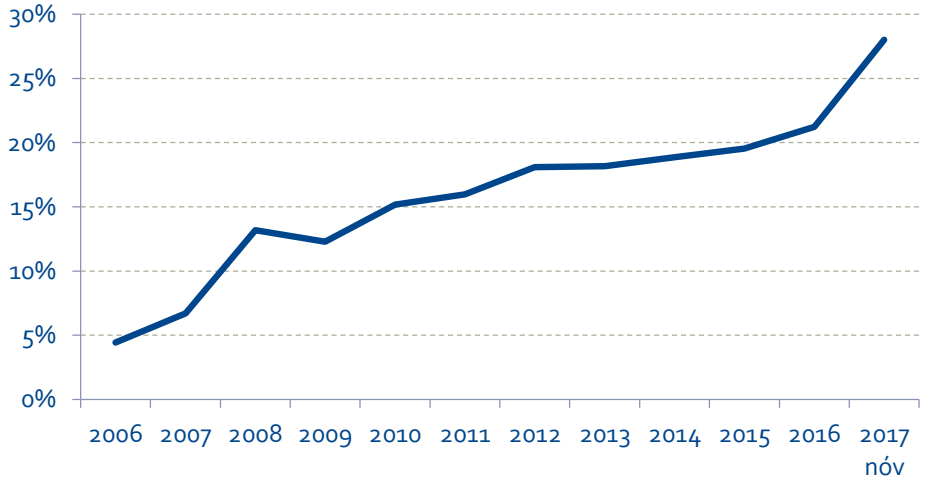
- Frá árinu 1996 voru flestir erlendir innflytjendur til Íslands pólskir ríkisborgarar, nema árið 2004, þegar portúgalskir ríkisborgarar voru fjölmennastir
- Í árslok 2016 voru 20.273 erlendir ríkisborgarar á vinnumarkaði, 10,3% af mannfjölda á vinnumarkaði
- Í lok nóvember 2017 var hlutfall erlendra ríkisborgara af skráðu atvinnuleysi 28%

Vinnuafl (fjöldi)

Heimild: Vinnumálastofnun

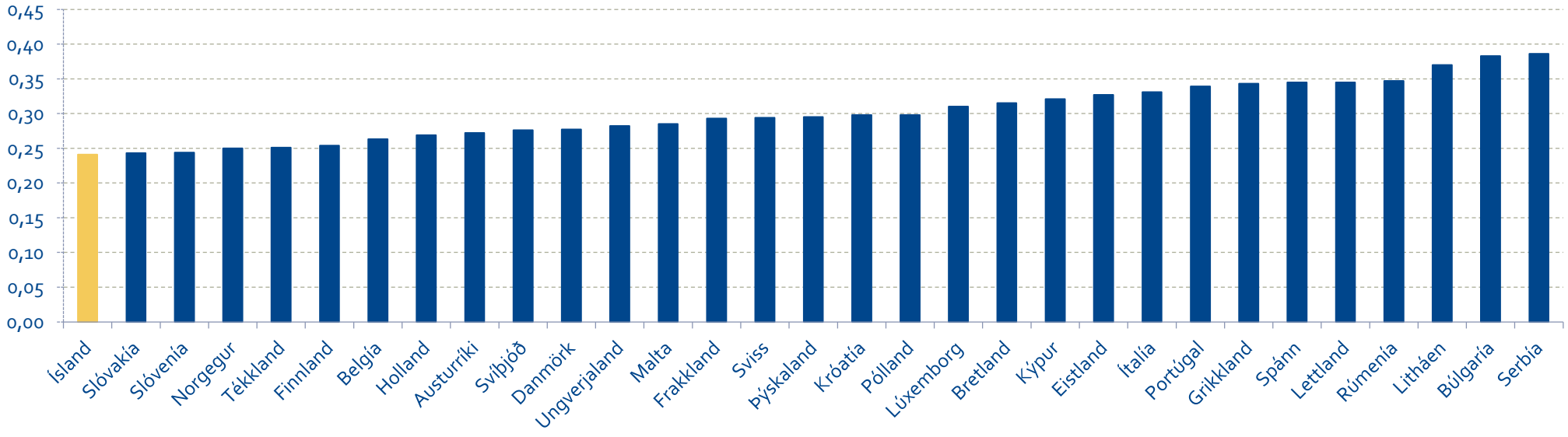
Atvinnuleysi, erlendir ríkisborgarar (% af heild)

Heimild: Vinnumálastofnun

Gini-stuðullinn í Evrópu árið 2016

- Gini-stuðullinn er alþjóðlegur mælikvarði á tekjujöfnuð. Stuðullinn er frá 0, sem endurspeglar fullkominn jöfnuð (þegar allir hafa sömu tekjur) og 1, sem gefur til kynna fullkominn ójöfnuð.
- Gini-stuðullinn er hvergi í Evrópu lægri en á Íslandi

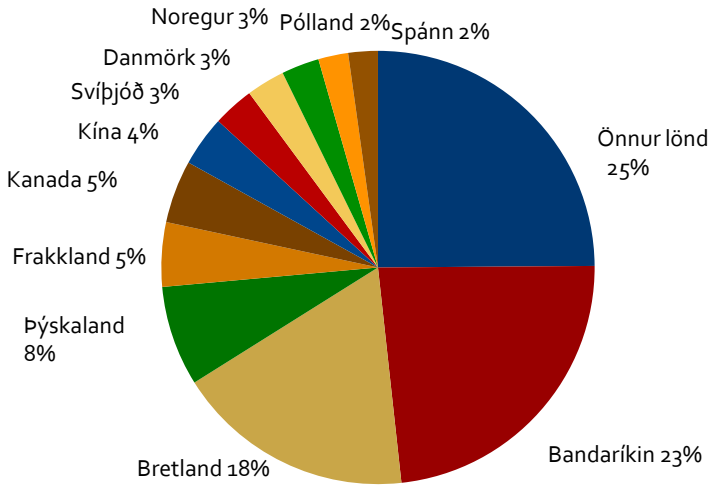

Heimild: Eurostat

Ferðaþjónusta

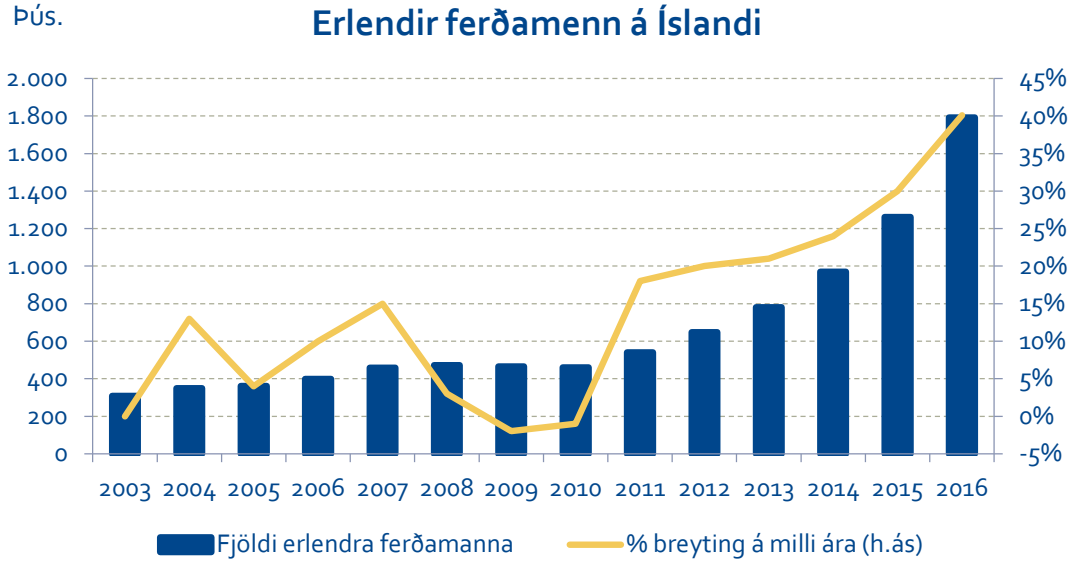
- Heildarfjöldi erlendra ferðamanna til Íslands var um 1,8 milljónir árið 2016. Það er 39% aukning frá 2015
- Á fyrstu 11 mánuðum ársins 2017 er aukningin 25,4%
- Hægir á fjölgun ferðamanna
- Styrking krónunnar gæti stytt tímann sem ferðamenn dvelja á landinu og dregið úr neyslu þeirra

Erlendir ferðamenn í Leifsstöð 2016

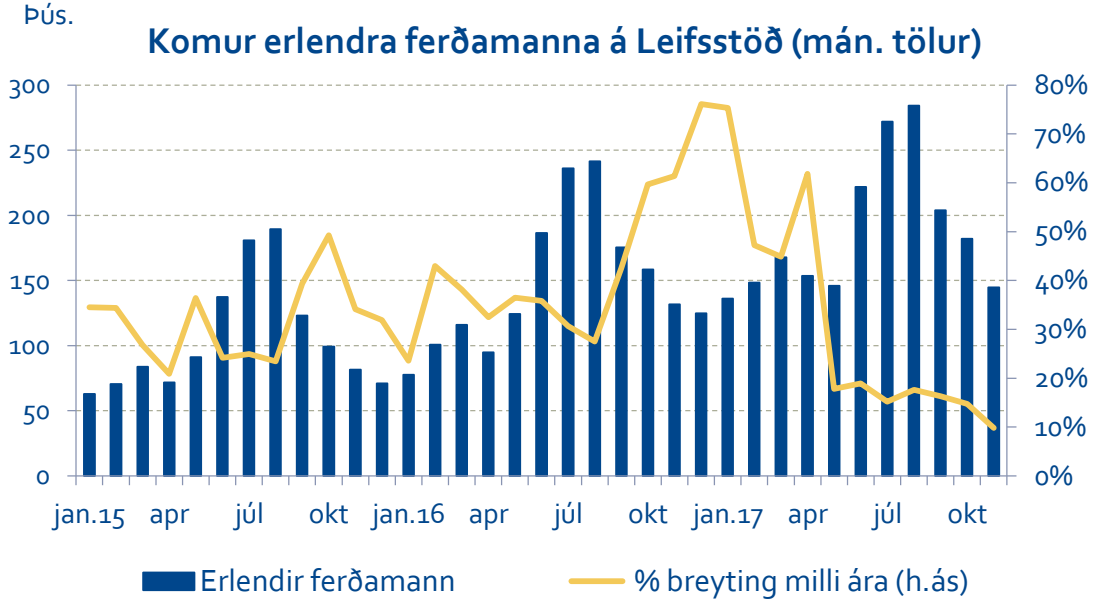
Heimild: Ferðamálastofa

Erlendir ferðamenn á Íslandi

Heimild: Ferðamálastofa

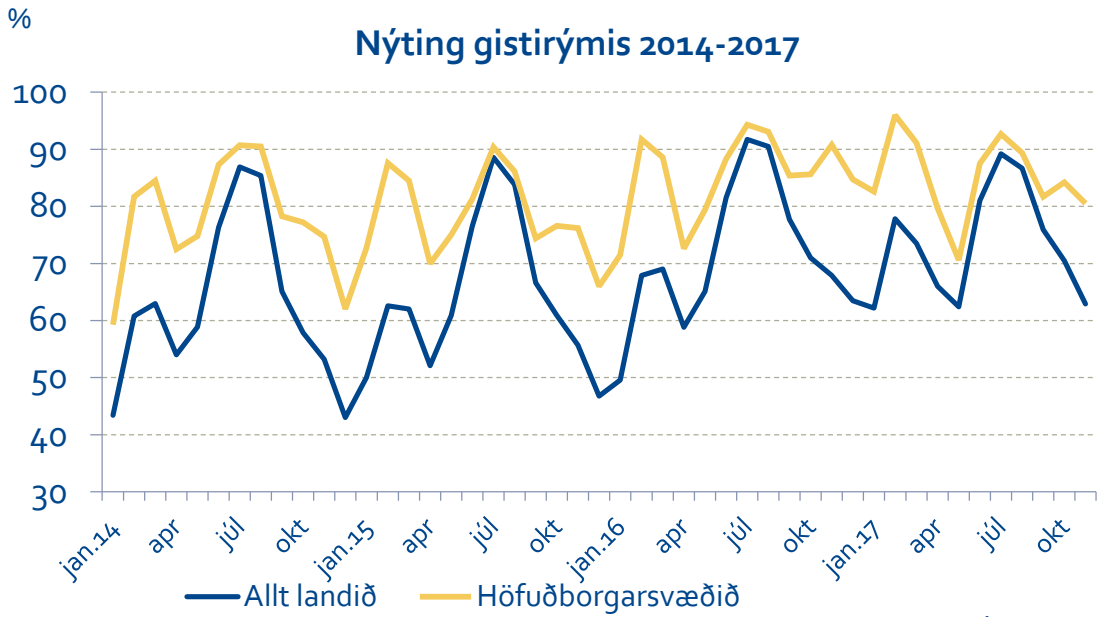
Komur erlendra ferðamanna á Leifsstöð (mán. tölur)

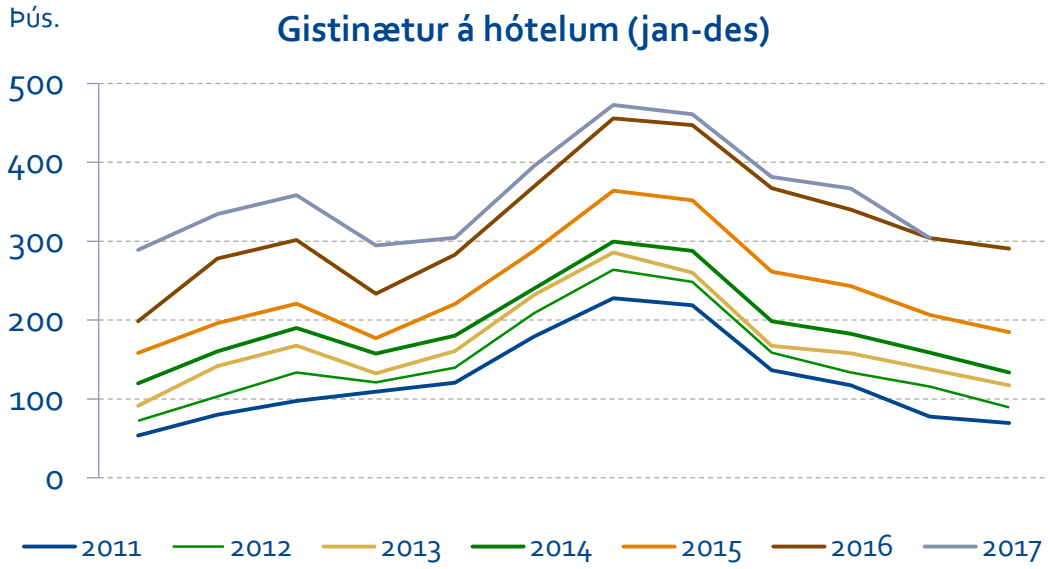
Heimild: Ferðamálastofa

Ferðaþjónusta

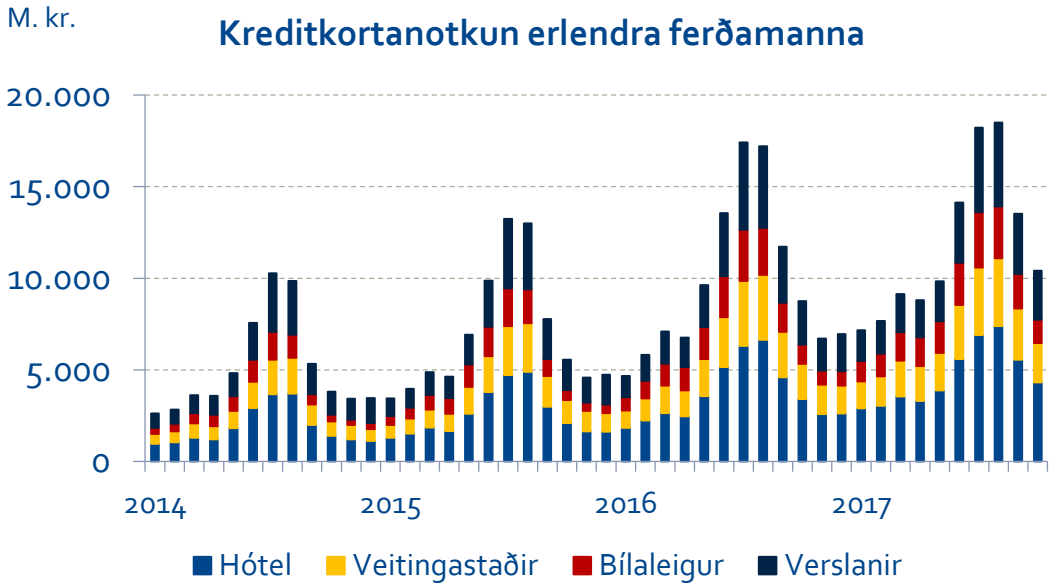
- Gistinætur á hótelum stóðu í stað í nóvember á milli ára.
- Á fyrstu 11 mánuðum ársins 2017 jókst fjöldi gistinátta um 11%
- Nýting gistirýmis er mikil, sérstaklega á höfuðborgarsvæðinu
- Kortavelta ferðamanna og fjöldi seldra gistinátta á hótelum hefur aukist ár frá ári undanfarin ár

Heimild: Hagstofa Íslands

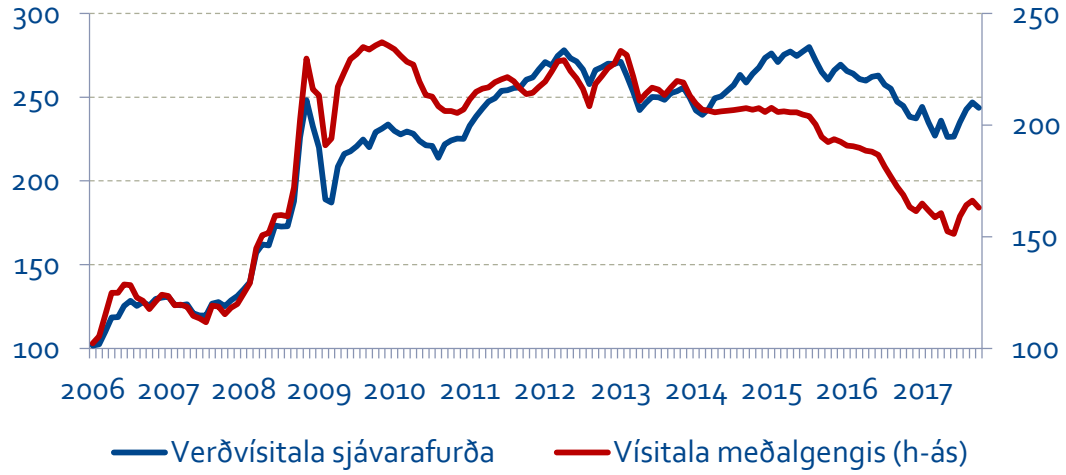
Heimild: Hagstofa Íslands

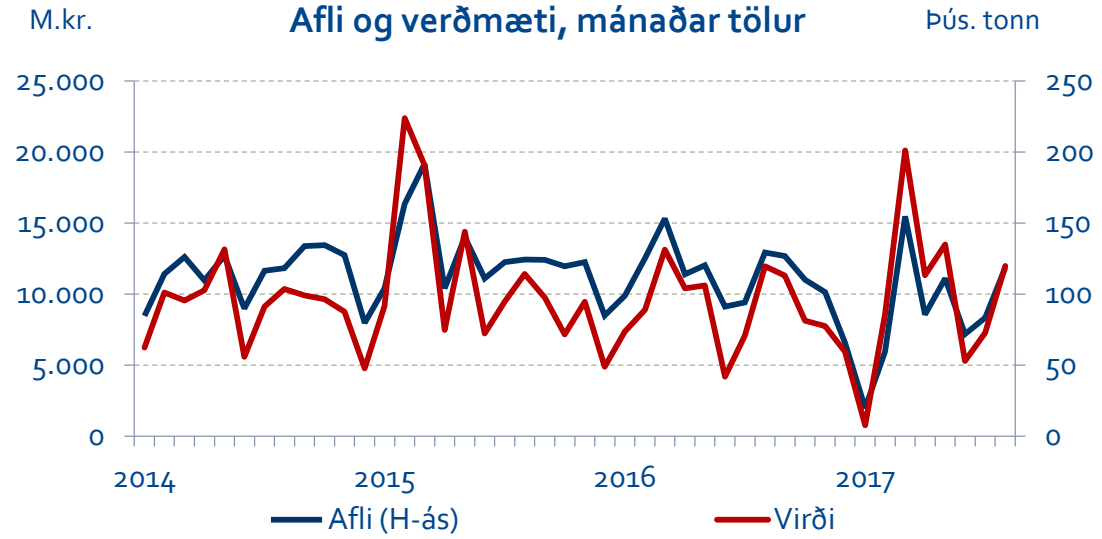
Heimild: Rannsóknarsetur verslunarinnar

Sjávarútvegur

Verð sjávarafurða og gengi

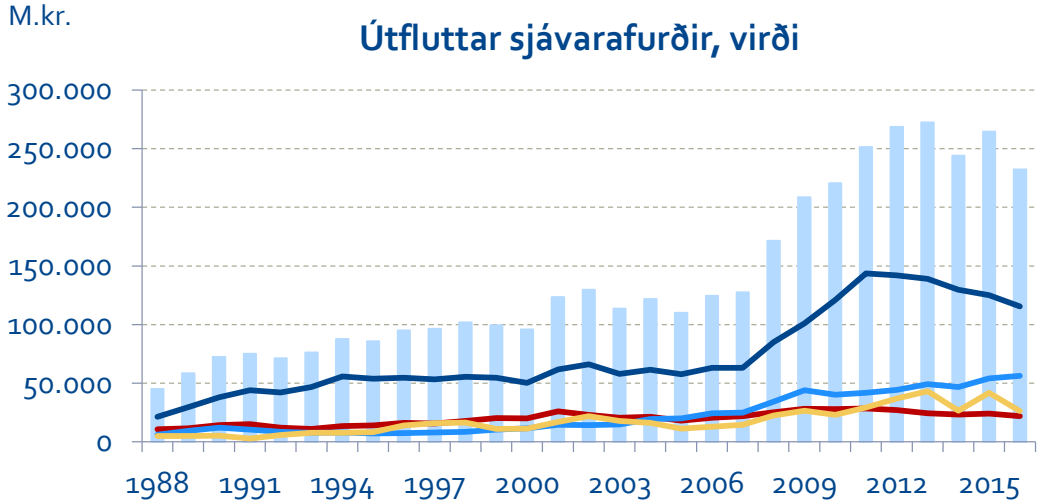

Afli og verðmæti, mánaðar tölur

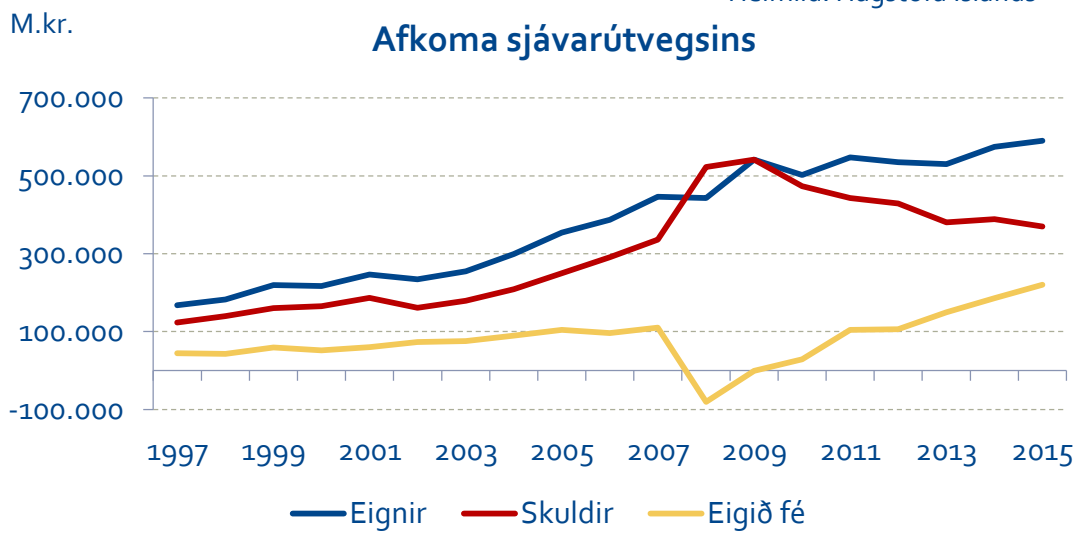
Heimild: Hagstofa Íslands

Útfluttar sjávarafurðir, virði

Heimild: Hagstofa Íslands

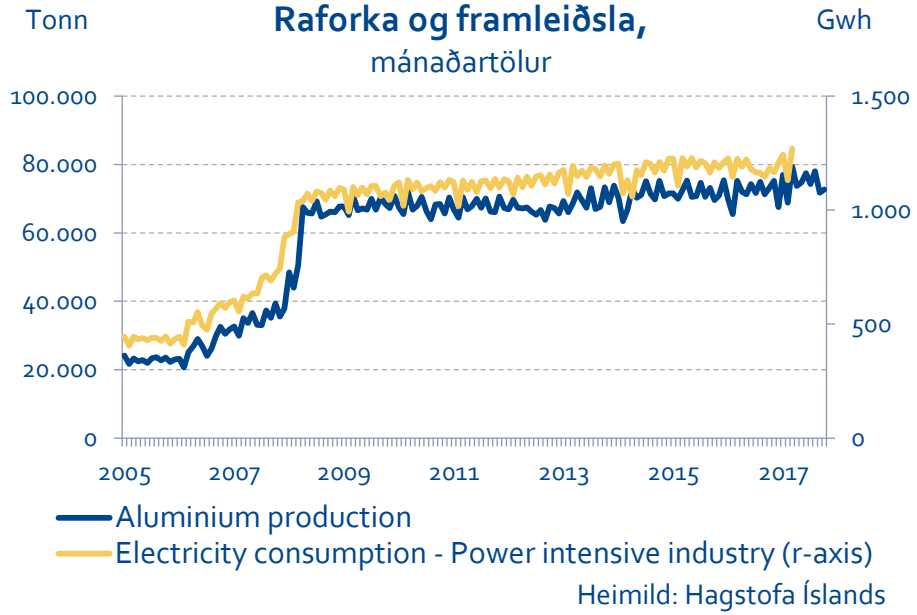
Afkoma sjávarútvegsins

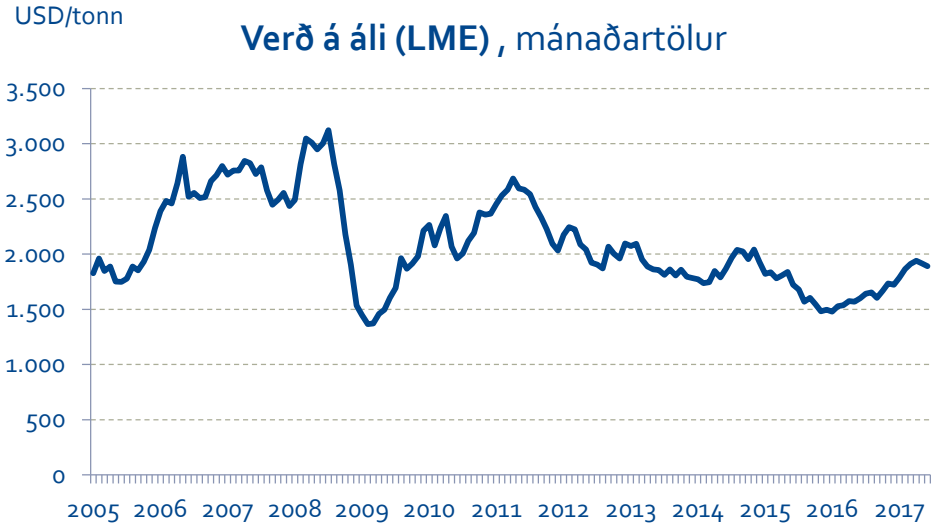
Heimild: Hagstofa Íslands

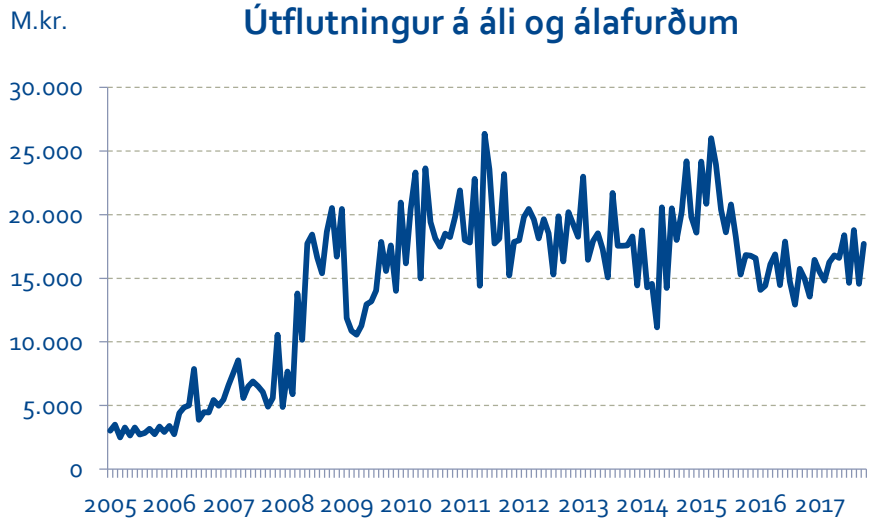
Álið

- Þrjú álver eru starfandi í landinu, Fjarðarál á Reyðarfirði, Alcan í Straumsvík og Century Aluminium á Grundartanga
- Útflutningur áls var um 14% af öllum útflutningi vöru og þjónustu frá landinu á 3. ársfj. 2017
- Álver á Íslandi kaupa um 72% allrar raforku á Íslandi

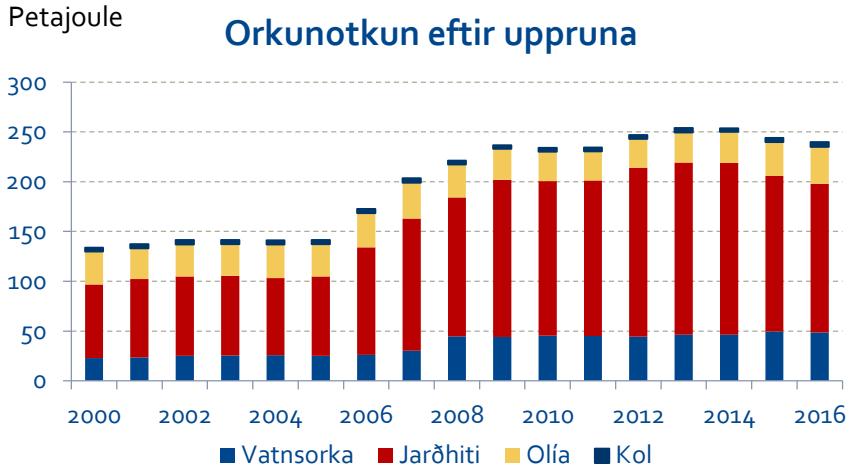
Heimild: Hagstofa Íslands

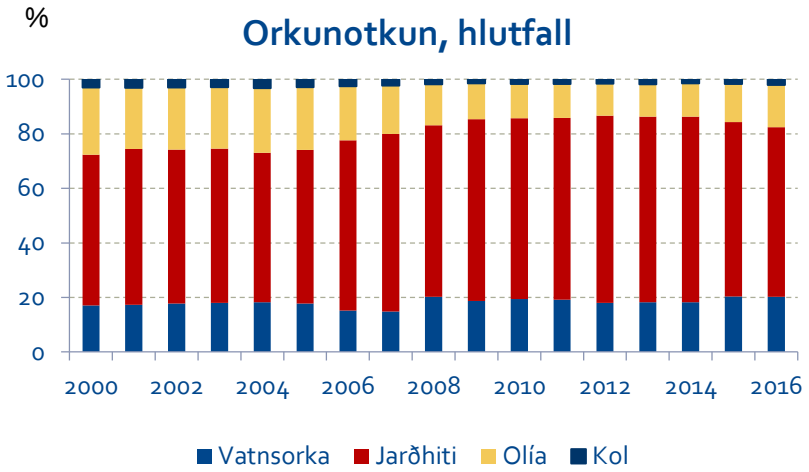

Heimild: Hagstofa Íslands

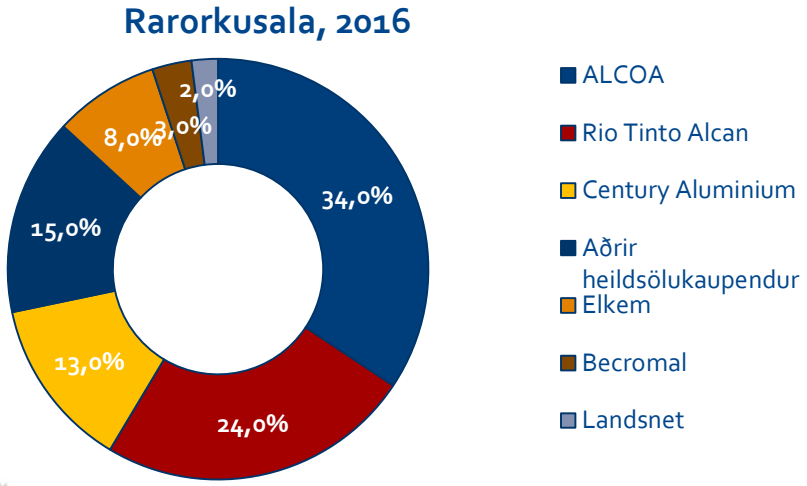
Orkan

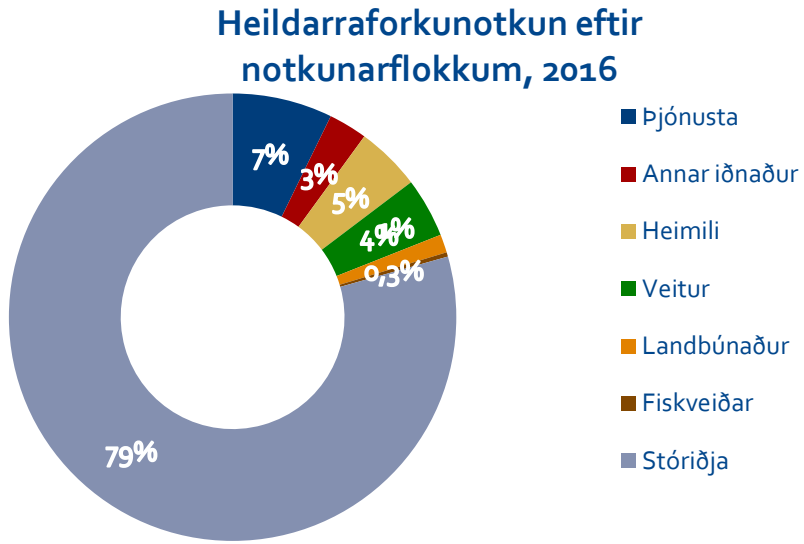
Heimild: Orkustonun

Heimild: Orkustofnun

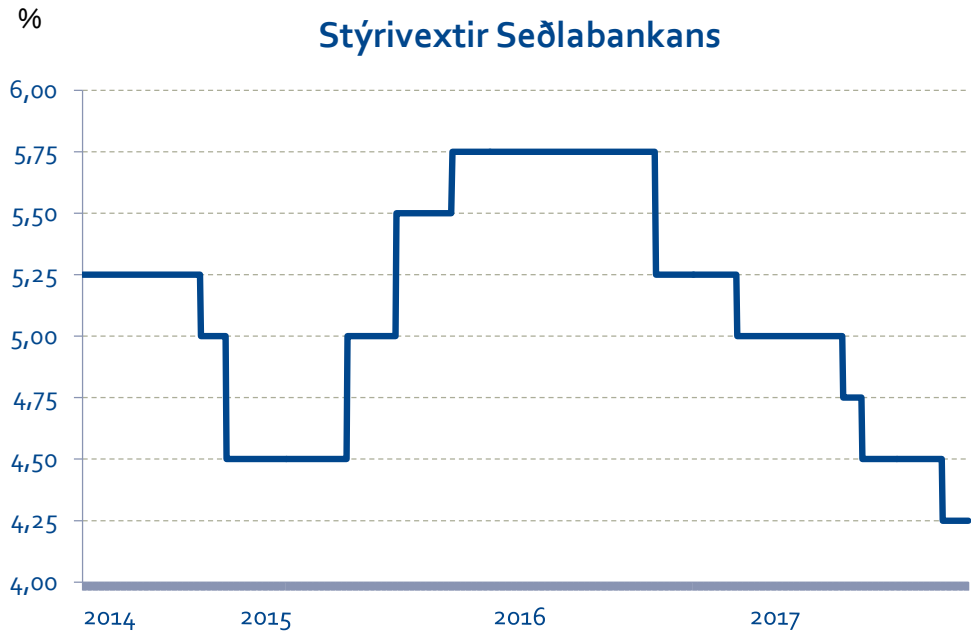
Heimild: Landsvirkjun

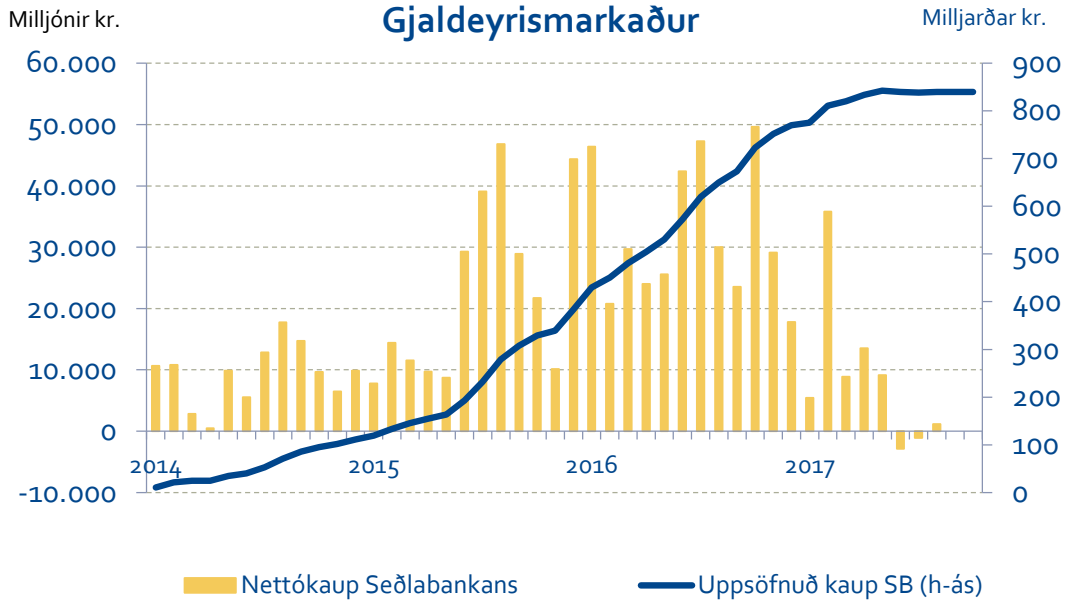
Heimild: Orkustofnun

Peningastjórn

- Meginvextir SÍ, þ.e. vextir á 7 daga bundnum innlánum, hafa verið að lækka frá því í ágúst 2016 þegar þeir voru 5,75%
- Seðlabankinn lækkaði vexti um 0,25% í október og eru þeir nú 4,25%
- Seðlabankinn hefur dregið úr inngripum á gjaldeyrismarkaði í ljósi rúmrar forðastöðu enda er gengishækkunin talin endurspegla undirliggjandi efnahagsþróun.

Heimild: Seðlabanki Íslands

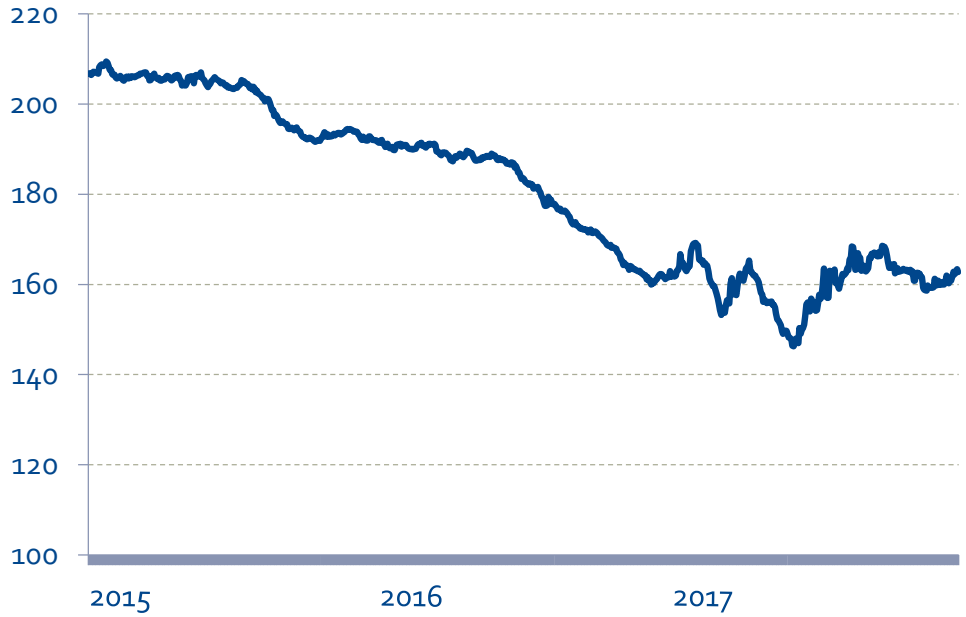

Heimild: Seðlabanki Íslands

Gengið

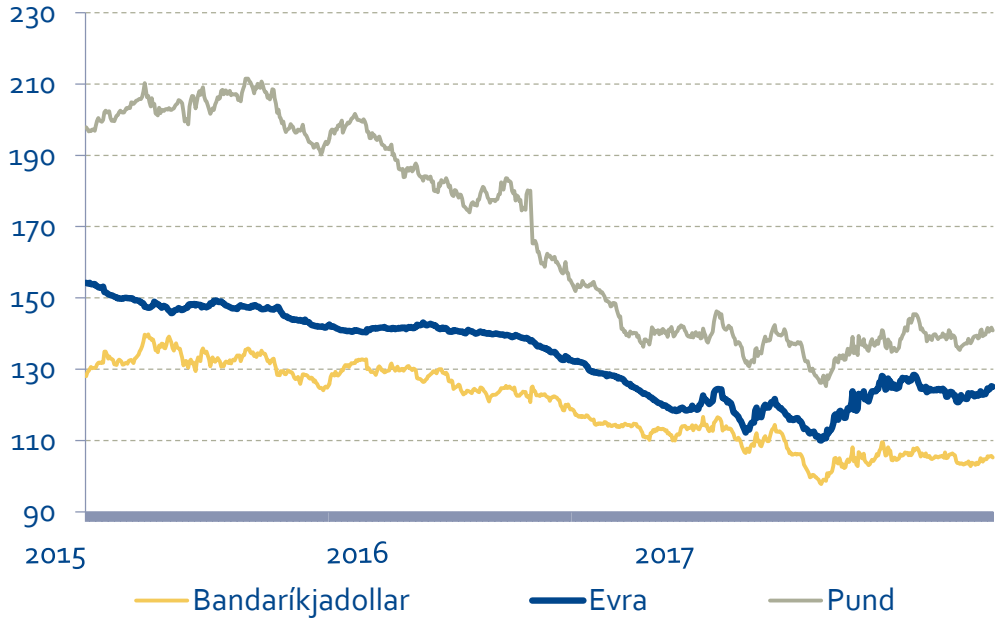
- Gengi íslensku krónunnar er nánast óbreytt frá upphafi árs 2017. Gengisstyrkingu áranna 2015 og 2016 má að mestu leyti rekja til vaxtar ferðaþjónustu, mikils viðskiptakjarabata og stórbættrar ytri stöðu þjóðarbúsins.
- Hækkunin endurspeglar því aðlögun krónunnar að hærra jafnvægisraungengi fremur en innflæði í tengslum við vaxtamunarviðskipti.

Vísitala meðalgengis (viðskipavog þröng)

Heimild: Seðlabanki Íslands

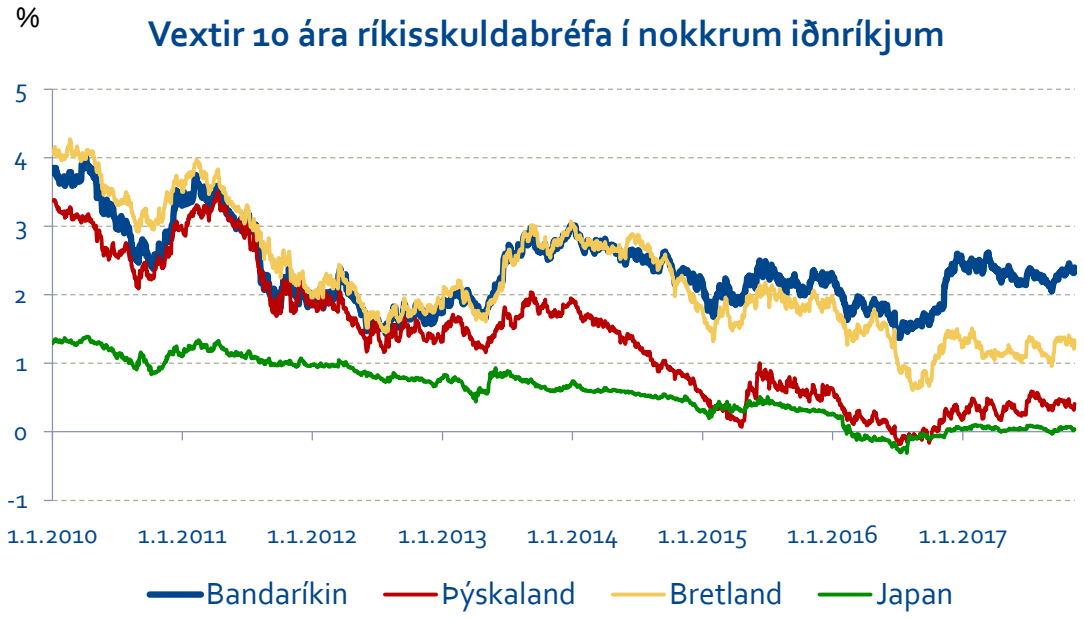
Gengi krónunnar

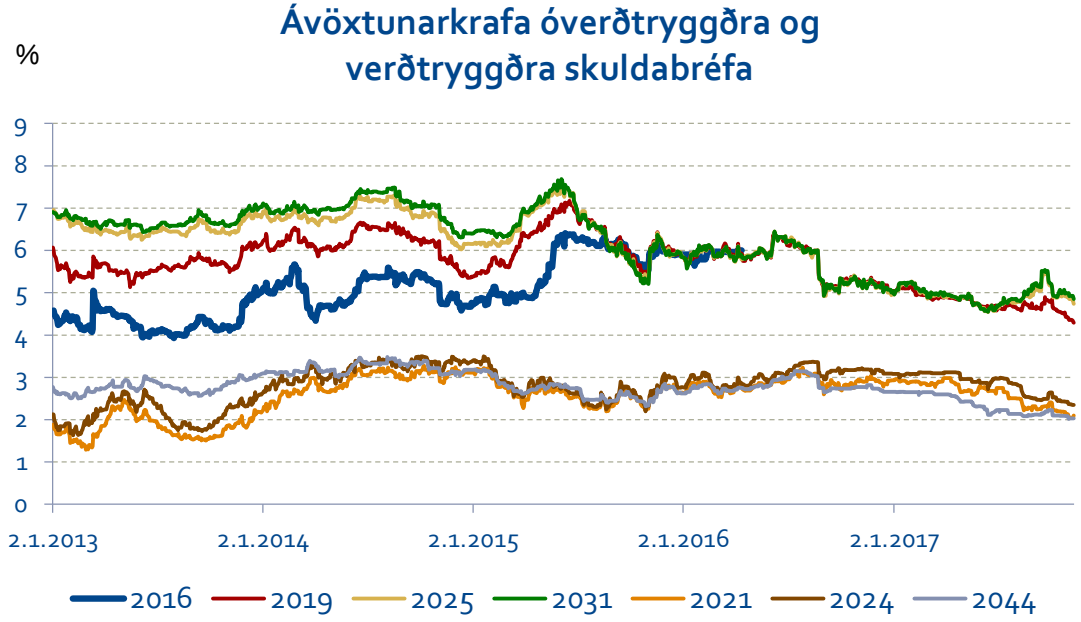
Heimild: Seðlabanki Íslands

Vextir

- Langtímavextir hafa hækkað í Bandaríkjunum og Bretlandi en í Þýskalandi og Japan eru þeir nánast óbreyttir
- Ávöxtunarkrafa verðtryggðra og óverðtryggðra skuldabréfa hefur lækkað
- Lækkun skuldabréfavaxta virðist endurspegla lægri verðbólguvæntingar markaðsaðila og væntingar þeirra um lægri vexti Seðlabankans.

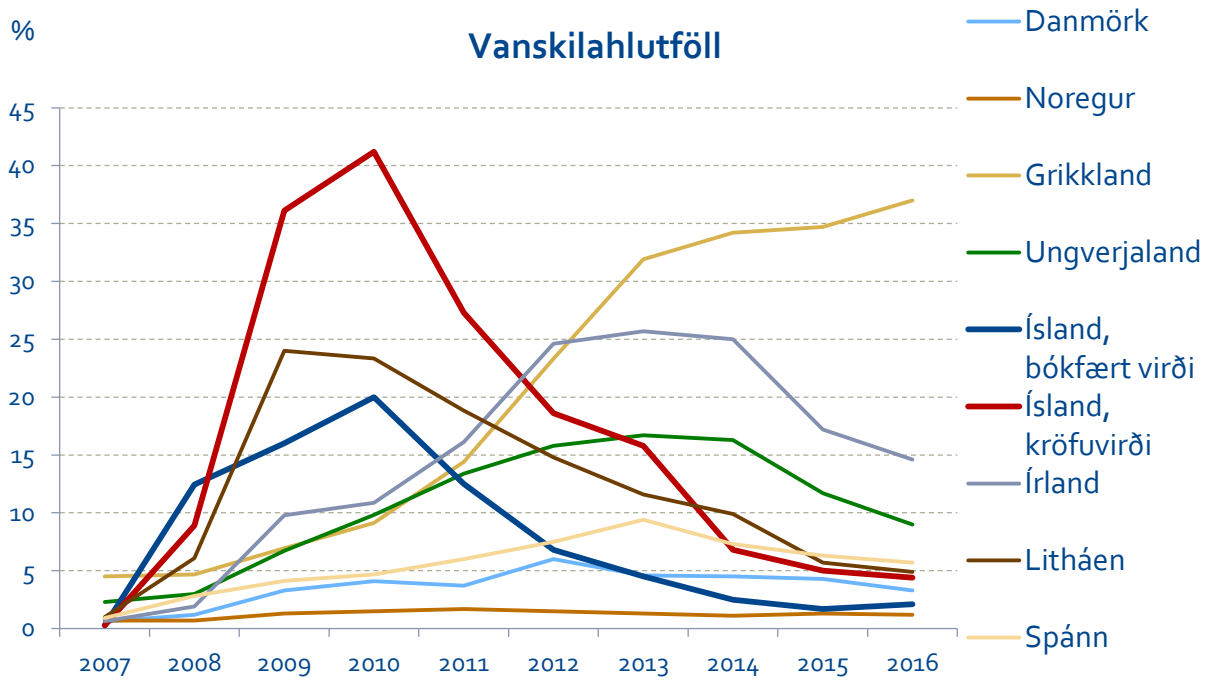
Heimild: Seðlabanki Íslands

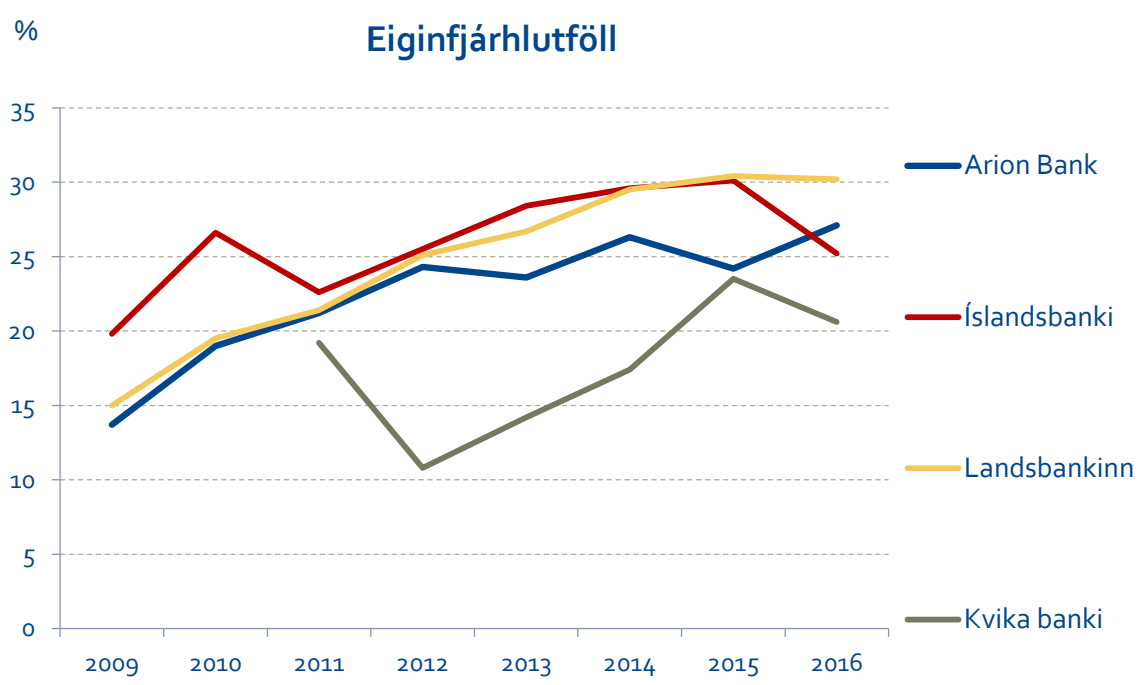
Heimild: Seðlabanki Íslands

Viðskiptabankar

- Fjármálakerfið stendur vel um þessar mundir, eiginfjárhlutföll eru há, lausafjárstaða góð og vanefndir með minnsta móti þar sem staða lántakenda er sterk. Bankarnir eru því vel í stakk búnir til að mæta áföllum.

Heimild: Seðlabanki Íslands

Heimild: Seðlabanki Íslands

FJÁRMÁLA- OG
EFNAHAGSRÁÐUNEYTIÐ

Takk fyrir

www.fjr.is